

MAGYAR Bányászlap

Hungarian Miners' Journal

THE HUNGARIAN MINERS JOURNAL HAS MORE SUBSCRIBERS THAN ANY OTHER THREE HUNGARIAN WEEKLIES IN THE UNITED STATES

THE HUNGARIAN MINERS JOURNAL VISITS MORE THAN ELEVEN HUNDRED MINING CAMPS AND MORE THAN FOURTEEN THOUSAND HOMES

VOLUME XXIII. EVFOLYAM

DETROIT, MICHIGAN

1935 OKTÓBER 17.

NO. 42. SZÁM

A BOOTLEG BÁNYÁK SORSA

A bootleg bányákat minden körülmények közt kiirtják. Most az állam kormányzója olyan megoldást ajánl, amely talán a nehéz kérdésben a békét meghozza. - A bootleg bányászok co-operative alapon bérbe vesznek elhagyott bányákat s azokban rendszeresen fognak dolgoztatni és dolgozni. - A bányatársaságok hajlandók a co-operációra

A keményszen vidék fájó sebe, a bootleg-bányászat sorsa most már valószínűleg végleg el lesz intézve.

A munkátlanlás tudvalevőleg rászorította a bányászokat, hogy lyukakat nyissanak maguknak, amelyekből eleinte csak maguknak, később azonban eladásra is bányásztak és az utolsó négy év alatt sok száz ilyen kis bánya fejlődött.

Természetesen ezek mind a más szénében, valamelyik keményszen társaság területén bányásztak. Eleinte elnézték, később nem bírtak azzal a kis hadsereggel, amely rendes kenyeret talált ebben a bootleg iparban.

A bányászok shantytakat, egész shanty-városokat építettek maguknak s azokból semmiféle bírói parancs vagy milícia-fenyegetés nem tudta őket kiaverni, mert mire ezeket az eszközöket akarták igénybe venni, nagy lett volna a vérontás és ezt el akarták kerülni.

Még a szén "ellopása" sem fájt annyira a társaságoknak, mint az a tény, hogy a boot-

leg-bányák tíz meg tízezer truck szemet dobta a kelet pennsylvaniai városok piacára, amit persze olcsóbban adtak, mint a bányatársaságok.

Most végre a kormány és az állam kormányzója nézett a dologba s mert a magántulajdont meg kell védeniük, megértették a bootleg-bányászokkal, hogy abba kell hagyniuk ezt az erősen kifejtett és megszervezett mesterséget.

Mint ahogy azonban ezeknek az embereknek meg kell élniük s mert a bányákban munkát nem kaphatnak, Earl kormányzó azt a megoldást ajánlotta, hogy a bootleg-bányászok co-operative alapon béreljenek ki lezárt vagy elhagyott rendes bányákat és az ipart azokban üzzék ezen-tul.

Ezt a megoldást a bányászok is hajlandók elfogadni, a társaságok sem állnak annak útjában s több ilyen nagy bányában a munkát már megkezdték. Remélik, hogy pár hét alatt a bootleg-bányászok javarésze ilyen elhelyezkedést talál magának.

Ezek állnának a bányászok útjába

Azok a magyar bányászok, akik elhatározták, hogy a panaszíródat megcsináljuk, uton-utjélen rosszakaratba ütköznek.

Az Új Előre nevű szennylap uszályhordozói, a megmaszlagolt "öntudatos elvtársak", nemcsak, hogy nem állnak munkába, de gáncsot vetnek azoknak, akik a nagy célért dolgoznak.

S velük vannak azok, akik soha semmire a legkisebb morzsát áldozni nem szokták és nem akarják, akik azt szeretnék, hogy más dolgozzék, más áldozzon helyettük.

Nem bírják, még a vörös maszlagba bódult öntudatlan "elvtársak" sem bírják megmagyarázni, hogy miért panaszkodják illetékes helyeken a magyar bányász, tehát szajkó módjára üvöltik az Új Előre uszító butaságát.

"Tönkrement a Himler bányá" — mondják a vörös legények, — tehát ne menjen a panaszúval a magyar bányász arra az egyetlen helyre, ahol azt esetleg csakugyan meghallgatják.

Hogy mi köze a két dolognak egymáshoz, azt még a vörös bitangok után indult öntudatlan "elvtárs"-bányászok sem tudják megmondani, a hogy a szajkó nem tudja, hogy a gazdája szavát mért ismétli. És a Himler-bánya bukását azok kiabálják a leggyakrabban és a legjobban, akiknek semmi közük nem volt a bányához. Mert akiknek közük volt, azok jól tudják, hogy nem a jóakarát és az igyekezet hiányában buktunk el Himler-vel. Ha valami siettetett az elkerülhetetlen sorsot, — amiben a legnagyobb bányák, a Rockefeller féle Consolidation is osztozott, — az a vörös gazemberek által felbuzgatott bányászok pere volt a bányá ellen.

Ürügynek azonban ez is jó. És felhasználják ürügynek a vörös örületbe sodort tudatlan elvtársak, ahogy felhasználják azok is, akik adni nem akarnak, akik minden terhet mindig a másokra hárítottak.

Hát a magyar bányászok Washington-i panasz-irodáját megcsináljuk!

Meg lesz akkor is, ha az "elvtársak" belecsábulnak és meg lesz akkor is, ha a magyar bányászok egy része kihuzza magát a közmunkából és az áldozatból.

Es biztos lehet benne mindenki, hogy mikor egy mahangosan ordító, vörös magyart baj ér, nem fog az Új Előréhez szaladni, hanem szép csendesen hozzáfordul ahhoz a forráshoz, ahova huszonegy éve fordultak a bajban levő bányászok.

Mikor a nagyszájú öntudatosakat a baj eléri, nagyon csöndes legény lesz belőlük és segítségért hozzánk fognak fordulni.

Éppen így tesznek majd azok, akik más ürüggyel huz-

zák ki magukat az adózásból. Ma Himler-bányával, más száz kifogással felelnek, mikor jóakaratu, igaz szándéku, áldozatkész emberek egy dollárt, egy féldollárt kérnek tőlük. Bezzeg, mikor bajban lesznek, emlékezni fognak a magyar bányászok panaszíródjának a címére.

A kishitűek, a nem-akarom barátom, ma azzal hozakodnak elő, hogy így-ugy, hátha nem sikerül, hátha az az iroda nem tud sokat csinálni.

Hát az az iroda csodákat nem fog csinálni.

De ki fogja küzdeni az igaz jussát minden magyar bányásznak, ennél többet pedig huncut lenne, aki ígérne.

Es ha csak ezer magyaron, ha csak száz magyaron, ha csak tíz magyaron segítene eredménnyel, akkor is megérné a munkát, a járadásgót, a pénzt, hogy az iródat, a magyar bányászok panaszainak a jórumát megcsináljuk. És meg fogjuk csinálni!

A vörös naplopók utszéli lármája bennünket és a magyar bányászokat éppen úgy nem állít meg utunkban, a hogy a karavánokat a kutya ugatása meg nem állítja.

A kishitűek, az adni nem akarók, a másra-várók szintén nem tartják vissza azokat, akik akarnak és tudnak dolgozni.

Szegények vagyunk, bányászok. De senkinek a szegénységén

HIMLER WASHINGTONBAN

Szerkesztőnk e héten Washingtonban jár, hogy a szénbizottság elé bizonyos ügyeket betérjessen.

Mint ahogy eltávozott a múlt hét végén és csak e hét végén lesz itthon, ennek tessene tulajdonítani, ha esetleg egyes ügyek elintézése a szerkesztőségben vagy kiadóhivatalban halasztást szenvedne.

JAVÍTÁS

Sztrájk a Youngstown Sheet & Tube bányáiban

A Youngstown Sheet & Tube bányáiban, a Buckeye Coal Co. nemacolinai és cruciblei bányájában besztrájkoltak a múlt héten a bányászok, mert a bérjavitás nagyon furcsán ütött ki a számukra.

Még szer sem száradt a tinta a szerződésen, amely a munkabéreket 10 perccel felemelte, a társaság huszonöt százalékkal emelte a házért és a kompánia üzletekben is mindennek az árát emelték.

A huszonöt százalékos emelés sokkal többet tesz ki, mint amennyivel a tíz százalékos bérjavitással többet keresnének a heti négynapos munka mellett a bányászok.

vagy a gazdagságán nem változtat egy-két dollár, amiért egy kvart pálinkát sem adnak manapság.

Senkinek a sorsán nem változtat, ha csatlakozik ehhez a munkához.

Egy dolgot véssen minden magyar az eszébe.

Huszonegy esztendőn át a Magyar Bányászlap ajtaja nyitva állt minden panasz számára.

Csak az Isten tudná, hogy hány ember kisebb-nagyobb baját elintéztük és csak az Isten tudná, hogy mennyi felkínált pénzt küldtünk vissza, mert a munkánkért soha egy centet el nem fogadtunk.

Azt sem néztük soha, hogy járt-e valakinek az újságunk, ha bajban volt, segíteni igyekeztünk.

Lehúztunk olyan embert is a villnyos székéről, aki azelőtt soha ezt a lapot nem járatta, de aki azóta hűséges és lojális barátunk és munkástársunk. Mi nem kötöttük ki előre, hogyha segíteni tudunk rajta, előföge fizetni a lapunkra.

Idáig ez volt a rend, mert idáig a Magyar Bányászlap költségén ment az ilyen munka.

A washingtoni irodánkban nem a magunk pénzéből fogunk gazdálkodni, hanem azokéból, akik annak a felállítására a pénzt adják.

Es akik elsősorban azért adják, hogy saját magukon és egymáson segítsenek, nem pedig azokon, akik kihúzzák magukat a munkából és az áldozatból.

Gondolja hát meg mindenki, hogy be van-e baj ellen bízottva. Olyan baj ellen, amit jó tanáccsal, közbenjárással el lehet intézni.

Aki úgy érzi magában, hogy biztos a maga dolgában, hogy nem fog soha semmiféle bajba jutni, hogy soha nem lesz kénytelen, hogy soha igazságtalanság őt nem éri, az am maradjon ki közülünk, akik most a washingtoni iroda súlyos terhet felvesszük magunkra.

Aki azonban később mégis bajba kerülne, aki egyszer azon veszi magát észre, hogy mikor a Guffey törvény alapján osztás van, őt kijátszák, az gondolkozzék majd mielőtt a többi magyar bányász irodájához fordul segítségért. Azoknak a bányászoknak az irodájához, akik arra most a pénzt adják.

Es ha vörös elvtárs kerül ilyen helyzetbe, az akkor majd szíveskedjék az Új Előréhez fordulni. Ahonnan majd orvosságnak a világforradalmat ígéri a számára.

Hát ezek, testvérek, ezek az emberek állítandának meg bennünket az utunkban?

Ezt én nem tudom és nem fogom a magyar bányászokról elhinni és biztos vagyok, hogy a célunkat elérjük.

Aki velünk van, az ne keslekedjék, mert a néma gyermeknek a szavát az anyja sem érti.

ÉLETBE LÉP A GUFFEY TÖRVÉNY

November elsején kezdik az adót kollektálni a bányatársaságoktól. - Azok a társaságok, amelyek a Guffey-törvény alapján dolgoznak, az adó 90 százalékát visszafizetik. - A törvény megszegése tehát azonnal adóbüntetést jelent a kompániák számára. - Az acélbányák valószínűleg meg fogják a büntetést fizetni

November elsején lép a Guffey törvény egy része életbe, amennyiben a szénre kivetett adók kollektálását megkezdik. Minden tonna kitermelt szén után a szén eladási árának a tizenöt százalékát kell adóba fizetni, de ennek a 90 százalékát vissza kapják azok a társaságok, amelyek a Guffey-törvény alapján, annak magatartása mellett dolgoznak.

Ha a szén eladási ára két dollár lesz, akkor harminc centet kell befizetni adóba, amiből huszonhét centet vissza adnak a társaságoknak.

Amely társaság a törvény rendelkezéseit nem fogadja el, s nem annak az alapján kíván dolgozni, annak nem térítenek semmit vissza.

Az acélbányák valószínűleg megfizetik az adót és nem fogják a 90 százalékát visszatérítést kívánni, abban a reményben, hogy a törvényt később a Supreme Court alkotmányellenesnek fogja találni s az egész adót visszatérítik.

De az acélbányák még abban az esetben is megfizetnék az adót, ha biztosak lesznek

benne, hogy azt elvesztik, mert még ilyen árat is inkább fizetnek, minthogy a szervezetet elismerjék, s munkásaik szervezkedését megtűrjék.

A törvény további rendelkezései később lépnek sorozatosan életbe s az Országos Szénbizottság elsősorban azon lesz, hogy a szén árat állandósítsa.

Azután látnak hozzá, hogy a termelés megfelelő korlátozását és kerületekre való szabályozását megkezdjék, mert ez a végső célja a törvénynek.

Ekkor kezdik azoknak a bányáknak a lezárását ajánlani, amelynek szene silányabb, vagy amelyek költségeiben bányászhatók, vagy kisebb bennük a biztonság, s akkor fog a sor a bányászok rehabilitására kerülni.

Az új év első hónapjaiban érkezik a bizottság oda, hogy a bányászok ügyét igazán vizsgálat tárgyává tegye és gondoskodjék azokról, akik állandó munkát nem kapnak s erre az időre van a magyar bányász-lobby felállítása is tervezve.

VÉGE A SZTRÁJKNAK

A Johnstown körzetben a kis bányák szervezkedtek és szerződést kötöttek a U. M. W. A.-val. - Felemelték a munkabért és még jobban a szén árát

Johnstown körzetében a sztrájk véget ért, mert a kis truck bányák legnagyobb része megegyezett a United Mine Workersal, s a felemelt munkabérek a bányászoknak megadták.

Természetesen ők is azonnal emelték a szén árat és erre a célra a kis bányák szervezkedtek egymással.

Egylőre a szén árat 35 centtel emelték, mert állítólag 30 centet tesz ki tonnánként az a többlet, amit ezennel a bányászoknak fizetnek és öt cent béremelést kapnak a truck tulajdonosok, amiért a szén szállítják.

Még egy néhány kisebb bányá nem hajlandó az egyezségre s ezek ellen a picketelés a bányánál is, az országúton is fenntartják, remélhető tehát, hogy néhány napon belül, talán még ezen a héten a béke teljesen visszatér a vidékre.

Azok a szénkereskedők, akik a szénre rendes bányáktól, vonaton kapják, de csak az árát 25 centtel emelték egyelőre, de ha a code-bizottságok a szén árat mindenütt megszabják, valószínű, hogy ezt még feljebb fogják emelni.

MEGNYILIK A KINGSTON

A Kingston Colliery e héten megnyílik. - A bányászok az elmaradt százhatvan ezer dollár pedát hamarosan megkapják

E héten a hírhedt Kingston Colliery megnyílik, mert az 1138 és 1150 számú lokálók bányászai azt határozták, hogy visszamennek a munkába és így 1200 ember kezd dolgozni.

A Kingston Colliery százhatvan ezer dollár pedával tartozik a bányászoknak, akik nem voltak hajlandók fizetés nélkül tovább dolgozni és így a bányá régen nem volt üzemben.

Most a receiver ígéretet kapott az RFC-től, hogy kölcsön adnak neki ötszázötvenezer dollárt, amiből az elmaradt munkabéreket ki kell fizetni és ami elég lesz forgótőkének arra, hogy a folyó munkabéreket rendesen fizessék.

A társaság állítólag el van látva rendelkezésekkel és így mostantól kezdve egész télen fognak dolgozni.

Bár a munkások pontosan nem tudják, hogy mikor juthatnak a pénzükhöz, az ajánlatot elfogadták, de csak azal a kikötéssel, hogy amennyiben a folyó pedákat nem kapnak pontosan a fizetés napján, a munka azonnal meg szűnik.

ELHALASZTOTT SZÉN-CSATA

Az ICC Pennsylvania szénérdekeltségének a kihallgatását elhalasztotta bizonytalan időre

Többibben megírtuk, ahogy minden lap megírta, hogy Pennsylvania állam szénérdekeltsége, sőt ezuttal az állam kormányzata is háborút üzent a déli szénmezőknek és a New England államokba szóló fuvardíjak felemelését kívánják.

Azt állítják, — ami igaz is, — hogy a New England piacot Pennsylvania széniparától a New River és a Winding Gulf teljesen elvette, mert bár nagyobb a távolság, a szénre kisebb fuvarbérékkel lökik Bostonban a piacra.

Ezek a fuvardíj csaták husz éve huzódnak, de soha még olyan felkészültséggel nem vult fel egy-egy vidék, ahogy azt most Pennsylvania fogja megtenni, mert soha az állam kormányzata nem avatkozott ezekbe a dolgokba.

Október 8-ra volt kitűzve a kihallgatás az Államközi Kereskedelmi Bizottság előtt, miután azonban az előreláthatólag hetekig fog huzódni, a kihallgatást bizonytalan időre eltölték.

A bányászoknak azért érdemes foglalkozni ezzel a dologgal, mert hiszen a déli szénmezőkön 40 centtel kisebb nap számot fizetnek és ez a "differential" állítólag azért kell,

FINOM VÁLASZTÁS

Mért sztrájkolnak az Alicia munkások?

Nagyon érdekes sztrájk van Aliciában, (Pa.) ahol a társaság a felemelt munkabéréket megadná, de a szervezetet nem hajlandó elismerni.

A társaság azt állítja, hogy szerződése van egy független szervezettel, amely önmagát "Independent Organization of Alicia No. 2"-nak nevezi és amely tavaly szeptemberben tartotta a választást, mikor két évre "szerződött" a társasággal.

Arra a kérdésre, hogy ki ellenőrizte a választást, a társaság azt felelte, hogy a labor board nem választott, mikor ellenőrt kértek és így "a bányászok kérésére" Greene County sheriffje ellenőrizte a választást.

A kompánia junik "választásai" mindenfelé üres komédiát képeznek, de ez az első eset, hogy a "bányászok" a szavazásra a sheriffet is meghívták.

Most a bányászok legnagyobb része csatlakozott a UMW-hoz és picketelik a bányát, amelyben senki nem dolgozott a múlt héten.

mert onnan többé kerül a szén a piacra szállítani.

Ha igaz — és ezuttal igaz, — amit Pennsylvania állít, akkor a déli szén még olcsóbban jut New England piacaira, mint a keleti, tehát inkább többet lehetne a New River field-en fizetni.



Kakas Márton

ötleteit, gondolatait, tréfáit és a mindennapos életre vonatkozó megjegyzéseit, amelyek hosszú idő óta forognak közközen az amerikai magyarság körében, ebben a rovatba foglalja össze hétről-hétre íródeákja:

GONDOS SÁNDOR

helyzetén takarékoskodás után segítsen, akkor azt mondták rá a bécsi urak:

— Kezddék a takarékoskosságot a császári udvarnál, hiszen ott van a legtöbb léhűtő.

Azt mondta erre a kalapos király:

— Hogy azt ne mondják rólam, hogy vizet prédikálok, de bort iszom, elkezdtem inkább a saját portámon a takarékoskodást.

Ki is nevezett nyomban egy udvari takarékoskossági bizottságot, akik nagy urakból állván, azzal kezdtek a dolgot, hogy elsőnek a szolgaszemélyzet bérét vágták le. Ugy volt az mindig és úgy van ma is, hogy ha vágni kell, mindig a szegény emberen vágnak elsőnek.

Tudott-e a dolog felől a császár vagy sem, arról Daragó előadása szerint nem beszélnek a régi könyvek, de annyi bizonyos, hogy a munkabérek levágását követő harmadik napon József császár megfigyelte, hogy a császári palota lépcsőit takarító asszony nem felfelé, hanem alulról felfelé síkálja a lépcsőket. Persze alig tisztított meg egy lépcsőfokot, felfelé mentében már is rálepett a piszkos lábával és újra elrondította azt. Nem tetszett ez sehogyse a kalapos királynak, odament az asszonyhoz és rászóltott:

— Hallja-e, lelkem, a lépcsőket nem alulról felfelé kell tisztogatni.

Ránézett a szegény asszony a császárra és odamondta neki a magáét:

— Már én csak úgy csinálók, mint a felséges császár takarékoskossági bizottsága: alul kezdem a tisztogatást.

Nagyon elgondolkoztam ezen a kis histórián, amelyet Daragó Józseftől hallottam és másnapra elmentem a nyilvános könyvtárba, ahol belenéztem az Egyesült Államok legujabb költségvetésébe. És még csak meg se lepődtem rajta, mikor azt láttam, hogy bizony itt is a legkisebbik kereseti embereknél kezdtek meg a takarékoskosságot.

A miniszterek, meg a többi nagyfejük fizetéséhez nem nyult senki egyetlen ujjal sem.

Nem volt rá Akronban alkalom, tehát csak most mesélem el, hogy tudok én is egy históriát a tulzásba vitt, az ostoba takarékoskosságról. Ott, ahol én nevelkedtem, nagy arany és ezüst bányái, olvasztó kohói voltak a magyar államnak, de volt egy pénzverde is, amit úgy hívtak, hogy "mínc", a becsületes német "Münze" (érem) szót ilyen módon közelebb hozva a magyar kiejtéshez.

Még ma is elfut a szörnyűködés, ha eszembe jut, hogy milyen rosszul fizette a magyar állam az embereket, akik a bányák, a kohók, meg a pénzverde körül hivatalnokoskodtak. Eppen csak éhen nem haltak az állami fizetés mellett. Persze hivatalnok urak voltak, akiknek a vékony kereset mellett se volt szabad megfélekedezni arról, hogy urak. Játsták szegények a "fenn az ernyő, nincsen kas" cifra nyomorúságát csodálatos lemondással. Emlékszem például az áldott lelkű Klimkó bácsi, akinek fiaival együtt jártam iskolába. Kora reggel, mielőtt hivatalba ment volna a jámbor öreg, elsétált a dohánytözsdehez, ott félórai válogatás után megvásárolt két kurtá szívat, aminek az ára akkortájt három krajcár volt. Annál rosszabb szívat már nem gyártot-

tak és nem árultak. A hosszú napon keresztül aztán azt a két árva szívat szivogatta apró részletekben Klimkó bácsi. Hol rágyujtott, hol meg eloltotta, hogy tovább tartson. Hej-haj, ha módját ejtettem, az áldott minorita barátoktól lopdostam el részére egy-egy finom szívat. Hálás volt érte az öreg, pedig tudta, hogy lopott jószággal traktálom.

Hát ezekben az ócska, poros és mindig homályos levegőjű hivatalokban történt egyszer, hogy hirtelen összeesett valami Böhm Vilmos nevű hivatalnok ur, aki pénzt is kezelt és annak ugyan hasztalan szóltak, nem kelt fel többé a földről. Meghalt egészen becsületes módra, mintha nem is lett volna osztrák eredetű a jámbor. Ugy szíven találta a guta, hogy meg se nyekkent. Nem törődött vele, hogy sápnak felette a többiek.

Ennek a Böhm Vilmos nevű kis hivatalnokoskának halálából azonban nagy baj lett. Kiszállott nyomban a magas pénzügyminiszteriumból a vizsgáló bizottság, (az amerikai magyar egyleteknek is van valami hasonló szervezetük) és utánanézett, hogy rendben van-e néhai Böhm Vilmos szénája. Ugy nagyjában mindjárt látták, hogy becsületes, tisztakezü ember volt a boldogult, de mikor elkészültek minden számadással, akkor a főellenőrző kutya rémülten, füleket hasgató hangon hördült fel:

— Baj van a kréta körül! Összeszaladt erre a sok hivatalnok ur és a rémülettől vacogó szóval kérdezték:

— Mi baj van?

Megmondta azt a főbiztos vérfagyasztó hangon:

— Egy egész krajcár hiányzik a pénztárból.

Félóra mulva tudta már azt az egész város. A sok állami hivatal emberei sápadt arccal mesélték egymásnak:

— Képzeld csak! A szegény Böhm Vilmos pénztárából hiányzik egy egész krajcár.

Eljutott a hír a nagykozmába is, ahol a megye urai söröztek rendes szokásuk szerint. Meghallotta a szót az öreg Szuhányi is, a főszolgabíró és nevetve mondta a kincstári igazgatónak meg a főügyésznek:

— Mi a fészkes csodát lármáztok olyan nagyon. Nálam sokszor ötszáz forint is hiányzik a hivatalban, mégse csinállok belőle ekkora lármát. Majd megkerül valamikor. Ehol la . . .

Benyult a nadrágja zsebébe, úgy folytatta:

— Ehol la egy ezüst hatos. Tegyétek be a pénztárba, mindjárt nem lesz hujja a krajcár-nak.

De az állam emberei nem úgy fujták a nótát. Legelsőbbben is hosszú jegyzőkönyvet vettek fel a hiányról, aláírták azt vagy ötven és elküldték gyors postával Buda várába, a pénzügyminiszter magas színe elé. Majd megmondja az, hogy mit csináljanak.

Idők multával meg is jött a felelet:

— Meg kell állapítani pontosan, hogy hova lett a hiányuló összeg.

A vizsgáló biztosoknak nem volt az ellen semmi kifogása, hiszen amíg a kutatás tartott, addig idegenben voltak, azt nékik a kellő napidíj. (Talán azoktól tanulták az amerikai magyar egyletek napidíjakat, azok jobbra-balra, legalább har-

minc esztendőre vizsamenőleg felkuttattak minden poros számadást. Húzták a napidíjakkal javadalmazott időt olyan kártartón, mintha munkanélküli egyleti delegátusok lettek volna.

Közben eljárt felettem is az idő, elvégeztem a helyi iskolát, felkerültem a fővárosba, apránként öreg újságíró lettem. Akikkel együtt jártam az iskolába, azok is szétszóródtak, hivatalokba ültek, szóval egészen rendes emberek lettek és szinte sajnálkozva néztek reám, aki az életben elkallódtam, betűvetéssel keresem kenyeremet. No meg adósságcsinálással, mert ez a kettő otthon egybe tartozott. Itt nem csinálhat az újságíró adósságot, mert nem kap hitelt.

Mondom, jó pár esztendő mult el, mikor a sors ősz elején összehozott egyik iskolás pajtásommal. Borozgatni kezdünk, a régiekről beszélgettünk, amikor egyszer csak azt mondja az én barátom:

— Hallod-e, öreg, (mert öreg voltam én fiatal koromban is a barátainnak) emlékszel-e még a néhai Böhm Vilmosra? Akit a guta ütött meg a hivatalban és aki után egy krajcár hiányt találtak a pénztárban? Azért kérdelem, mert a nyáron otthon jártam és hallottam, hogy azt a hiányzó krajcárt még ma se találták meg.

Elállott szemem-szám és szinte dadogva kérdeztem:

— Hát még most is keresik?

— De keresik ám és nem is nyugosznak addig, amíg meg nem találják. Mi gondolsz, hogy talán Csáky szalmája a kincstár vagyona? Tíz éve mult már, hogy keresik . . .

Abban az időben Wekerle Sándor volt Magyarország miniszterelnöke is, meg pénzügyminisztere is. Megfogtam másnap a képviselőház folyosóján és megkérdeztem tőle, hogy tud-e valamit a néhai Böhm Vilmos dolga felől.

Persze hogy tudott. A Wekerle óriási esztét nem kerülhetett el semmi, még ez a rongyos egykrajcáros hiány sem. Ismerte annak minden részletét és büszkén mondta:

— Most már nyomán vagyunk a hiánynak, mert a legjobb három számszósunk dolgozik rajta.

Elmult erre is vagy félszentnád, amikor egyszer csak felállott a képviselőházban Wekerle Sándor és odavágta az ellenzék szemébe:

— A mi kormányzásunk alatt nem veszhet el az ország-nak egyetlen hitvány krajcárja se. Ime most is megállapítottuk, hogy néhai való Böhm Vilmos egykori állami pénzkezelő tisztviselő becsületes ember volt, nem nyult a gondjaira bizott pénzhez, csupán a számadásaiban követett el egyszer egy összeadási tévedést. De mi azt is kiderítettük.

Nem mondta egy szóval sem, hogy csupán egyetlen krajcár-ról volt szó, csak az eredmény-nyel dicsekedett. A képviselőházi ülés befejezte után azután megkérdeztem tőle a folyosón:

— Mennyibe került a magyar államnak ez a hosszú vizsgálat?

Wekerle azt is tudta pontosan. Megmondta nyomban:

— Negyvenháromezerhat száz tizenhét korona és 36 fillérjébe.

Felsóhajtottam keserűen:

— Ennyi rengeteg kiadás egy hitvány krajcárért?

Wekerle kebeléből kitört a magyar hivatalnoki vér és rendreutasított:

— Nem azért a krajcárért, hanem az elvért, hogy a mi kezünkön semmisse veszhet el.

Hej, jószágos Isten, be sokszor ismétlődött ez az eset azóta is, sőt a magunk életében is, nagy Amerikában. Be sokszor folytattunk mi olyan, nagy költségbe kerülő vizsgálatot, aminek előreláthatólag nem volt semmi haszna. Milyen komoly képpel néztünk egymásra az ilyesajta munka közben, mintha Isten tudja milyen fontos dolgot végeznénk.

Csak legutóbb is (mondjam-

Győzni fog mindenki

Nem kell tulságosan bedülni az afrikai hadjáratnak; nem lesz európai háboru belőle.

Sőt talán ez lesz az egyetlen háboru a modern világ-nak, amelyből győztesen fog minden európai állam kikerülni.

Nem kell hinni annak, ami Genfben történik, hiszen a Népliga szinpadán komédiát játszanak, arról pedig gyerek-korunkban megtanultuk, hogy szemfényvesztés.

A szinpadon a színészek szavalnak, de a kulisszák mögöl a rendező adja nékik az utasítást, hogy mikor kell az öklükkel odacsapni az asztalra.

Es a rendezők azt az egész abessyniai játékok kitünően megrendezték.

Olyan kitünően, hogy még az egyes szereplők sem látnak

e, ne mondjam?) arról volt szó, hogy egyik honfitársunk visszaelt a beléje helyezett közbizalommal és könyökig vágkált a más pénzében. Persze, addig járt ez a korszó is a kutra, amíg eltört. A mi embereinket is rajtakapták a turpis-ságban, bíró elé állították, elvertek rajta a port alaposan.

No, ez az eset került elénkbe, bölcs magyarok elé és mi három álló napig tanakodtunk, hogy most mit tehetnénk az ebadtával? Tudtuk ugyan jól és előre, hogy a bírói ítélet meg történtével nem tehetünk mi már semmit, de azért, talán hogy vesszét fejsszének nyele se maradjon, ráköltöttünk még vagy ezeröt száz dollárt a mulatságra, amíg kimondtuk:

— No, ez a dolog úgy áll, hogy azon maga a Herkópáter se változtathat.

Magam is résztvettem az "eső után köpenyeg" mulatságban, mert hát, instálom alás-san, a többinél semmivel se rosszabb, de nem nem is jobb kakasházi KAKAS MÁRTON.

be a kulisszák mögé és a kisebb szerepek színészei nem is tudják, hogy ők csak színházat játszanak.

Mussolini győzni fog, akár-mit szavalnak a genfi szinpadon, mert a végén Ethiopia egy részét lekanyarítja magának, a többi részét pedig a békeszerződés és a Liga fogja a gondnoksága alá helyezni.

Anglia győzni fog, mert nem engedi meg, hogy a Tsana-tavat Mussolini elvegye magának, azt ő fogja megkaparítani, hogy a Nilus vizének a forrását biztosítsa Egyiptom-nak.

Azonkívül az angol gyarmatokban élő színes alattvalók "hálások" lesznek az őket le-gázoló angol kormány-nak, mert Abessyniát ilyen "nemesen védelmezi".

Franciaország régen győzött, mert megnyerte Mussolinit barátjának s azonkívül szintén lekanyarít majd egy kicsit Abessyniából.

A Liga győz, mert ime, megmutatja, hogy egyetértéssel meg tudnak egy nagyhatalmat állítani a hódító útjában, mert az olaszok valószínűleg hamarosan hajlandók lesznek nem-sokára a békére. Adowát visszavették, megbosszulták, s a háboru árát megkapják, vagy legalább azt hiszik, hogy megkapják.

A kis államok győznek, mert azzal az érzéssel vettek részt a Liga bojkottjában, hogy az egész világ egyesült, mert egy kis állam függetlenségét védelmezték.

Győznek a fegyvergyárosok, a municiosok, mert az összes hatalmak fokozottabb mértékben fegyverkeznek, hogy minden "eshetőségre" fel legyenek készülvé.

Talán győz még Németország is, mert ha Mussolini az új területeket megkapja, akkor

nem lehet azt soká megtagadni a németektől.

Es győznek az amerikai újságok, mert a jó amerikai polgár nem tudja, hogy ennek a háborunak a dolgát előre elintézték maguk közt az angol, francia és olasz kormányok. Hogy a negy fenekedés csak színjátkszás, amely azért törté-nik, hogy minden kormány győzhessen s így a naiv amerikai lázasan vásárolja az új-ságot.

S győz végül az angol konzervatív párt, az angol arisztokraták pártja, mert a jövő évben esedékes választásokat valószínűleg hirtelen még ebben az évben megtartják, hogy "a háboru bizonytalan-ságában" ne merészeljen Anglia népe kormányt cserélni.

Amig tehát a világháboruban mindenki elvérzett és minden, nemzet tönkrement, addig ebben az afrikai kalandban minden nemzet győzelmet fog magának elkönyvelni.

Azaz, hogy mégis van egy nemzet, amely a háboru árát megadja.

Abessynia sorsa el van intézve, azt a "Liga" megbízásából olasz fennhatóság alá fogják helyezni, kivéve azokat a részeket, amelyek az angol és a francia kormányok "védelmei" alá kerülnek.

A fekete királyságot az "ötven nemzet egysége" olyan nagyon megvédi, hogy semmi nem marad belőle s az ország függetlenségét ezentul csak a papíron találjuk, ha nagyon keressük.

De még Abessynia királya is "győzelemről" beszélhet, mert hiszen formálisan nem fogják az országát elvenni, csak ténylegesen ülnék a nemzetre.

Csak éppen egy pár tizezer szegény négert fognak szétlőni és egy pár tizezer fiatal olaszt temetnek el idő előtt afrikai sirokba. Rajtuk kívül mindenki győzelmet fog aratni. És hát őket igazán nem kell megkérdezni, hogy óhajtanak-e meghalni.

HA-ÖNNEK

Levélpapír - Boríték - Név-

jegy vagy bármilyen üzleti

nyomtatványra van szük-

sége, forduljon hozzánk

a legteljesebb bizalommal.

Árajánlatot szívesen adunk



Plakátot - Mulatsági meg-hívót - Belépti jegyet - Alap-szabályt - Diszalbumot - stb.

OLCSÓN - IZLÉSESEN

PONTOSAN készít és szállít

az ország bármely részébe

Lapunk Nyomdája

Gyurka Házasodik

(Folytatás)

— Mig nagy ur volt a segéd ur és a kastélyba henyélt, mindennap jöttek a szerelmes lányok levelei. Nadrágszíjjon hozta őket a kisbíró, mert nem fértek el a táskába, már van is vagy hatszáz a hátulsó házba, a szögletbe. Mingyárt gondoltam, hogy jó lesz tüzet rakni velük. Hát most begyujtok velük.

A bojtár rántott a vállán:

— Tölem tehet ,Terka néni, amit akar, de ha egyszer baj találna lenni belőle . . .

— Milyen baj lenne?

— Jó, jó. Mutassa csak, hol a többi?

— Mondtam már, segéd ur, hogy a hátulsó házba, a kemence megett.

Csopak erre csupa időtöltésből a hátulsó házba ment és a sarokban csakugyan rátalált a levelekre. Lehetett vagy hatszáz.

Beléjük markolt, egy csomót az asztalra lökött, felbontott közülük néhányat és forgatni kezdte őket.

Az ismert forma szerint ismétlődtek ezek is: szívesen megy földbirtokosnének valamennyi, mind csendes természetű, áldott jó léleknek mondotta magát és persze fénykép volt beragasztva mindegyik levélbe.

Csopak elbámulta, hogy rajtuk, nagyritkán szitt egyet a szemfogan és egyiket-másikat megjegyzéssel kísért:

— No, ez szakácsné lesz.

Vagy:

— Ez is jópípa lehet.

Később azonban rábukkant olyan levelekre is, amelyek kicsit nyakát szegték a közömbös kedvének.

Az ajánlatok közt tudniillik más természetűek is voltak: ezeket komoly urak: ügyvédek, tanítók, mérnökök tették a földbirtokos ur számára, többnyire valami csöndes kis rokonukat ajánlván a Csopak dr. ur figyelmébe. De a levelek végéről egyszerse maradt el a sablonos záróké:

Negatív esetben a fényképet teljes diszkreció mellett kérem sürgősen visszaküldeni.

Csopak erre már megvakarta a nyakát:

— Csakhogy ahhoz bélyeg is kell, kedves uram. A bélyeghez pedig pénz kell, vinné el az ördög!

Hirtelen izgatott lett, turkálni kezdett a levelek között és egy óra múlva körülbelül száz "visszaküldendő" fényképet válogatott össze. Kalkulálni kezdett magában. Egy levél: öt krajcár — száz bélyeg: öt forint. Dühös lett:

— Na, Csopak Józsefnek jól be van füttyölve megint.

Terka néni behozta a rántottát és a bojtár gyors tempóban bekebelezte. Azért gyors tempóban, mert idegesíteni kezdte az öt forint.

Már-már úgy látszott, hogy elkáromkodja magát, de ugyan akkor jelentkezett a két szekundáns. Csopak felállt, az első szobába vezette őket és arcán vad elszántság komorodott e pillanatban:

— Köszönöm nektek. Parancsoljatok helyet, kérek, — s unott gesztussal a divány felé legyintett.

Csaknem teljes egy óráig vitatkoztak odabent. Terka néni a pitvarban forgolódván, oda-füleit, de csak ritkán ütötte meg egy-egy ilyen mondat-foszlány . . . hatszoros golyóváltás, vagy . . . lepuffantom, mint a verebet. S Terka néni megbor-zadva rázkódott össze ilyenkor. Egy óra múlva aztán kilépett a két segéd és Csopak

még a küszöbről is utánuk szolt:

— Csak aztán megnyomni a gombot. Nem babozunk többet! Bujdosó visszaszolt neki, a vállán keresztül:

— Majd sarokba szorítjuk.

S eltűntek az Omode kertje felé, Terka néni pedig ránézett Csopakra és a szeme könyves volt e percben. Valószínű, hogy hallatlan módon imponálhatott neki a bojtár.

— Az Istenért, mit csinál a segéd ur?

— Mit? — s cinikusan végignézte a megrémült aszszonyt. — Semmit, barátom, csak egy kicsit keresztüllövöm azt a zsvány Omodét. Majd én megmutatom neki, hogy velem nem lehet packázni, barátocskám.

— Jajajaj, — tördelte a kezét Terka néni, — gyilkolni fog! Zsándárok viszik el, tömlőcbe csukják.

Csopak letorkolta.

— Ne óbégasson a fülemből! S mit üti lovagias ügyekbe az orrát? Uriemberek ezt mindig így csinálták, de persze maga annyit ért hozzá, mint egy tyúk.

Szolt és újra a hátulsó házba sietett vissza, mert a száz darab levélbélyeg és az azzal kapcsolatos öt forint tréfán kívül nyugtalanítani kezdte. Kitől kérhetne kölcsön? Senkitől se. Avagy formulázzuk a kérdést így: található-e még ember az ismerősök között, akinél neki hitele lehetne? Felelet: ki van zárva! Persze föl lehetne vetni még egy harmadik eshetőséget, tudniillik, hogy csakugyan lehetne kilátása némi kölcsöntügyletre nézve. Igen, igen csakhogy az augusztus elsejei fizetésből most már komolyan és visszavonhatatlanul ki kell egyenlitenie a nyolcötvenet Terka néninél, különben végérvényesen megtagad tőle kosztot, kvártélyt és így a legfeljebb augusztus elsejei terminusra kikölcsönözhető öt főlöresket semmi szín alatt se tudná visszatörleszteni. A fényképeket pedig muszáj postára tenni, egy órát se késvén, különben még olyan pofozkodás lehet a vége, hogy attól ütne csak orbánc a Csopak Jóska fizimiskájába. Az öt pengőt szóval nyomban ki kell kölcsönözni valakitől. De kitől? S Csopaknak itt akaratlanul kibökönt a száján:

— Omode szívesen adna.

De azonnal a szájára is ütött, mert ráeszmélt, hogy Bujdosó és Borsik pont e pillanatban kezdhetne meg a tárgyalást Omodéval. S ugyanezkor Csopak hirtelen és váratlanul, tehát minden átmenet nélkül, úgy érezte, hogy a rémületől ágaskodni kezd minden hajaszála. Szentséges Isten, hogy is tudott ilyen vakmerőségre vetemedni? Igaz igaz, hogy Omode sokat megengedett és elnézett neki és egy-kettőre el is kapatta, de Csopak részéről mégis nagy szemtelenség volt, hogy szembe fordult vele és volt vakmerőség benne provokálni a méltóságos urat — s ezt most már hallgatagon Csopak is elismerte magában. Omode most az egyszerű komolyan megnehezíthet rá és akkor még ma esztig kikérgetetheti a faluból. Am az se lehetetlen, hogy csupa mulatságból kiáll vele a vitérre és úgy összekaszabolja Csopakot, mint a repát. Két lepedőbe se tudják majd összeszedni.

A bojtár, miután így meghányta vetette magában a dolgok lényegét, először élénk szemrehányást tett magának, később már félni is kezdett,

szerette volna valahogy visszahívni Bujdosót és társát, a hogy pedig a bélyegek ügyére tért vissza és teljes borzalmában látta maga előtt rut jóvójét, már nem birt magával tartott, hanem kirohant a pitvarba és ráordított Terka néni-re:

— Terka néni, szaladjon fel a méltóságos urhoz és mondja meg neki, nagyon szépen kéretem, adjon nekem mindjárt, de mindjárt öt forintot, mert különben felakasztom magamat a szilvafára!

Terka néni odáig volt a bámulatból:

— Mán igazán meg tetszik bolondítani az embert.

— Öt forintot — ordított a bojtár.

— Az elébb azt tetszett mondanom, hogy meg tetszik gyilkolni.

Csopak suttogó hangon, de titkos fényben lobogó szemmel közeledett Terka nénihez és a közben szót fogott:

— Öt fo-rin-tot!

Terka néni ijedten kapott a fejkendője után:

— Jaj Istenem, megyek már. De sok baj van ezekkel az urakkal!

A bojtár tehát egyedül maradt. Még mindig bosszus volt magára, hogy miért menesztette föl a két párbajsegédet, mielőtt valamivel alaposabban meg nem fontolta a dolgot. — Most azonban, hogy Terka néni személyében a második számú staféta is utrakelt a kastély felé, most már megnyugtatta magát, úgy ahogy:

— Komisz voltam, belátom. De Omode jó ember és meg fog bocsátani nekem.

Kicsit megkönnyebbülten átmegint a hátulsó szobába, mert meg volt győződve, hogy amilyen gavallér a méltóságos ur, negyedóra múlva már a markában lesz a pénz. Sőt az se lehetetlen, hogy Omode esetleg nevetni talál a bojtár kétségbeesett kapkodásán, ez esetben még tíz pengőt is kiutalhat Csopaknak és az lenne csak a lekvár! Nem állítom persze, hogy mindez bizonyos, de kalkulálni azért csak szabad.

Azután pedig kiválogatott leveleket, osztályozgatta megyék és utvonalak szerint, hogy mihelyst visszaérkezik Terka néni, nyomban bélyegért meneszti a postamesterhez és azután borítékba pakolgatja be az egyes fényképeket. Munka közben az asztal fölé hajolt, a fejével sűrűn bókolt a saját gondolatainak, hogy igenis ugyan és nem másképpen, sőt néha-néha már fel is kacagott. De ezen odaadó szorgalma alatt véletlenül a falitükör felé pillantott és hirtelen úgy rémlett neki, mintha a tükör mögé dugdosott régi képeslapok közül egy távirati lap kandikálna ki. Azaz, hogy nem is egy, hanem pontosan két darab, egymás mellé szorítva.

Csopak tisztára emlékezett rá, hogy azelőtt soha nem látta ott ezt a két táviratot, lehetetlennek tartotta tehát, hogy már előbb is a tükör mögött lettek volna.

— Csak nem?

Gyanakvó, gyöttrő sejtélem villant át rajta. Egyszerre felugrott, a tükörhöz pattant és kiragadta a két sürgőnyt. Felbontotta őket, végigfutott rajtuk és elszürkölt. Az egyikben ugyanis ez volt olvasható:

Szombat reggel birtokom körülnézek, Zelvey Laura.

A másiknak szövege így hangzott:

Szombat reggel állomásra kocsiz.

(Folytatjuk)

És nem verték meg

Csudálatos, hogy mi mindent el lehet követni ebben az országban.

Csudálatos, hogy mennyi itt a népnek a türelme.

És csudálatos, hogy amíg egy liberális gondolatért az egyetemi tanárok tucatjait vágják ki a dzsábokból, addig öreg és szemtelen hülyéktől mindent eltűrnek.

A Colgate University elnöke, Dr. Cutten az egyetem megnyitásán nagy beszédet tartott, amelyben az emberi fajt féltette.

Szerinte veszedelem, az elpusztulás és elsatnyulás veszedelme fenyeget bennünket, mert gondoskodunk a gyöngébbek társadalmi védelméről.

Nem uj, amit mondott, elmondották ezt már előtte sokan, és talán van valami a dologban.

Van benne annyi, hogy ha nem védnénk a gyöngéket a tehetetleneket, azok egyszerűen felfordulnának az utcázelen.

De a megmaradó emberek nem lennének semmivel sem különbek.

A tudós doktor, a nagytekinthető egyetemi elnök azonban nem csupán elvont elméleti előadást tartott, hanem kitért korunk egyik legégetőbb kérdésére, az aggkori nyugdíjra.

És kijelentette, hogy ő ezt is nagy szerencsétlenségnek tartja, ha behozzák.

Mert szerinte az embert az teszi erőssé, ha küzd halála napjáig és ha egyszer fel kell adnia a küzdelmet, akkor elpuhul.

Természetes, hogy gyalázatos és hazug okoskodás van a dologban.

Mert nem az az ember nemzi az utódokat, aki már aggkori nyugdíjra bir igénynyel és ha netalán a nyugdíj élvezetében "el is puhulna", ez semmiképpen nem jelenti, hogy a fiatal korában életre hozott nemzedék ezt az "elpuhultságot" megérzi.

Egyszerűen arról lehet itt szó, hogy az aggkori nyugdíj esetleg életben tart egy csomó idős embert, akik talán egyébként alul-táplálás vagy más nélkülözés következtében valamivel előbb elhullának.

Mikor valaki hatvan-hatvanöt éves, igazán nincs az emberi fajra befolyással, hogy az illető puhul-e vagy nem puhul és ha erre a témára nem tért volna ki a tudós tanár úr, akkor TALÁN hitünk volna az őszinteségében.

Azt a bolond is tudja, hogy ha a nyomorék gyermekeket, az árvákat, a beteges gyerekeket a társadalom nem védené, közülük sok nagyon korán elveszne s talán ezekre lehet szív nélkül azt a megállapítást alkalmazni, hogy fennmaradásuk nem javítja az emberanyagot a világon.

Igaz, hogy bizonyítani eddig ezt sem tudták.

A tény az, hogy amíg a középkorban és az ókorban a gyerekek nagy része elpusztult és az ugynevezett "weaking"-eket veszni hagyták, az emberi faj satnyább volt mint ma, mikor a társadalom mégis megvédte úgy-ahogy mindenkit.

De, ismételjük, ezt a kérdést illetőleg lehetnek becsléses ellenvélemények.

A doktor ur azonban csudálatosképpen nem ezekről az esetekről beszélt, hanem általában elítélte a szociális törvényeket, amelyek "megkímélik az" embert az életfenntartás küzdelmétől" s kivételesen csak az aggkori nyugdíj veszedelmét tartotta szükségesnek emlegetni.

Éppen ezért azt kell hinned, hogy a beszéd azoknak a kedvéért mondódott el, akik milliós alapítványaikkal és állandó adományaikkal az egyetemet fenntartják s akik-

nek a számára természetesen az aggkori nyugdíj bevezetése adóemelkedést fog jelenteni.

Ilyen aljas, ilyen gyalázatos eszközöket használ fel a nép butítására a nagytőke.

Propaganda eszközzé aljasítja a leghíresebb egyetemeiket, azok elnökeit és tanárait és megmérgezi a tévhitekkel és tévtanokkal már az ifjúságot az iskolákban.

A Dr. Cutten hitványsága annál borzasztóbb, mert hiszen az egyetemi tanárok és elnökök igenis kapnak a legtöbb esetben nyugdíjat s állandóan küzdenek — nagyon helyesen — hogy azt mindenütt biztosítsák a számukra.

Amíg tehát a Cuttenek, meg a nagytőkét szolgáló többi "tudósok" a maguk kis nyugdíjacskaikat a kényelmes élet után megkapják, veszedelmet látnak abban, ha azt a mindentelenség munkásoknak is megadják.

Es azt a marhaságot van pofájuk bebeszélni, hogy a nincstelen és védtelen aggok segítése — akik tehát már nem igen lehetnek befolyással a jövő nemzedék fizikumára — veszedelmet jelent az emberi faj számára, mert az a jólétben és "gondtalanságban" túlságosan "elpuhul".

És ilyen embert nem vernek meg, mikor ezeket a szemtelen lelkietlenségeket elmondja. Sőt ellenkezőleg, a nagytőke lapjai

KINEK AZ ÖKRE?

Azt szokták mondani, hogy az igazság attól függ, hogy kinek az ökrét gore-olják.

Akitől elvesz valamit egy-egy törvény, az azt a törvényt igazságtalannak találja. Aki nek ad a törvény, az esküszik annak az igazságára.

Itt most nagyon sok felesleges szó esik az alkotmányról.

Akik az elnöken más hibát nem tudnak vagy nem mernek találni, azok mindenáron úgy tesznek, mintha Roosevelt mindennap megenné az alkotmányt vacsorára és mindenáron meg akarják védeni a szent törvényt az elnök támadásai ellen.

Senki nem "védi" hangosabban az alkotmányt, mint Talmadge, Georgia állam kormányzója, aki most Huey Long örökségét szeretné átvenni és aki a radikális demokrata ellenzéki vezérférfiu akar lenni az országban, aki a Wall Street támogatását reméli Rooseveltenében.

Talmadge kormányzó napon-ta vad szónoklatokat tart, hogy meg kell védenünk az alkotmányt.

Georgiában, a Talmadge kormányzó államában a múlt napokban meglincseltek egy sze-

végig-viszik azt az egész országon, hogy a metelyt azok közt is elhítsék, akik a Colgate egyetem tudós elnökét nem hallgathatták személyesen.

gény négert, akit egyszerűen

részség vádjá alatt fogtak el. Tehát még csak azzal sem vádolták, ami a lincselésre a rendes ürgy szokott lenni, hogy a szerencsétlen fekete a szemét fehér asszonyra emelte.

Az alkotmány a többek közt ezt mondja: "Senkit nem szabad megfosztani az életétől vagy a szabadságától a törvényes eljárás rendes lefolytatása nélkül".

Georgiában, a Talmadge kormányzó államában ezt a négert bizony megfosztották az életétől, mindenféle tárgyalási ceremóniák nélkül, mindenféle törvények alkalmazása nélkül, a hogy azt már Georgiában annyit más négerrel megtették.

Es csodálatos, hogy az állam kormányzója, aki olyan nagyon védelmezi az alkotmányt, egyetlen szót sem szól a dologhoz, egyetlen sheriffet sem csapott még el és egyetlenegy embert a lincselők közül nem csukattott a börtönbe.

S holnap, holnapután újra jár-kel majd az országban, hogy az alkotmányt védelmezzé.

Hát igaz az a szállóige, hogy kinek az ökrét gore-olják. Ez esetben legfeljebb annyit lehetne Talmadge-tól kérdezni, mikor megint bőszt beszédben védelmezi az alkotmányt, hogy hát tulajdonképpen "kinek az alkotmányát"?

Georgia meglincselt négerének az alkotmányát vagy a Wall Street multimilliomosainak az alkotmányát védelmezi életre és halálra.

A munkátlanság esetére

való biztosításról

Az aggkori nyugdíjról

s annak elnyerhetéséről

Pontos felvilágosítást

talál bármely állam lakója, mert részletesen ismertettjük 1936 évre szóló naptárunkban úgy a szövetségi, mint az egyes államok erre vonatkozó összes törvényeit.

Megbecsülhetetlen könyv

lesz a jövő évi naptárunk, amely a fenti ismeretéseken kívül

A legjobb magyar írók

legszebb elbeszéléseit fogja tartalmazni.

A kétszáz oldalas könyv

már sajtó alatt van, de csak annak küldhetjük majd meg, aki igényét bejelenti előre. miután abból csak annyit nyomunk, amennyire rendeltést kapunk.

Küldje be a 25 centet

a naptár csomagolási és szállítási költségére már most, ha arra igényt tart.

Rendezze az előfizetését

a naptár megrendelésével együtt, ne várjon a rendeléssel, mert tavaly sem jutott mindenkinek a naptárból.

MAGYAR BANYÁSZLAP

(HUNGARIAN MINERS' JOURNAL)

Published by Associated Hungarian Weeklies of America
6502 WEST JEFFERSON AVE DETROIT, MICHIGAN
TELEPHONE: VINEWOOD 1-8222

Az egyedüli magyar bányászlap az Egyesült Államokban
The only Hungarian Miners' Journal in the United States

Subscription Rates: In the United States \$3.00 — In Europe \$4.50
Előfizetési ár: Az Egyesült Államokban \$3.00 — Európában \$4.00
Egyes szám ára 6c. Single Copy 6c.

Megjelenik minden csütörtökön Published every Thursday

ANDREW FAY FISHER, Editor

A Magyar Bányászlapot bányászok írják bányászokról bányászoknak
The Hungarian Miners' Journal is written for Miners of Miners
by Miners

21

Entered as Second Class Matter at the Post Office at Detroit, Michigan
Under the Act of March 3, 1879.

IGAZI HÓDÍTÁS

Mikor Roosevelt elnök a Boulder Dam-et hivatásának átadta, egy új birodalom meghódítását jelentette a nemzetnek.

Egy új birodalommal lett gazdagabb új hazánk, anélkül, hogy azt más nemzettől kellett volna elvenni.

S mikor önértetesen magabizálással jelentette be, hogy Boulder-Dam-et három más ilyen hatalmas vízmű fogja követni — amelyek közül kettő épül már — három további hatalmas terület meghódítását jósolta.

A Tennessee Valley (TVA) vízművek a legelmaradottabb Old South-ból egy egész új világot, egy modernebb, tisztább, gazdagabb új világot fognak csinálni; amely egy új ipari imperatumon kívül a déli államok kiuzsorázott földjének a termékenységét is vissza hozza idővel.

A Boulder Dam egy nagy sivatagból fog nagyon gazdag oázist csinálni és paradicsomkert lesz Nevada, Colorado, Arizona és California legmoshtóbb földjéből.

Az öntözés évtizedek alatt új éghajlatot teremt, tehát nemcsak a föld termőképességét fokozzák, illetve alapítják meg a nyugati végeken, hanem a szó legszorosabb értelmében egy új világot fognak ott csinálni.

A Grand Coulee, amely a Columbia vizét szabályozza az Egyesült Államok északnyugati, leggazdagabb sarkában, négy millió akér sivatagból tejjel-mézszel folyó országot fog csinálni.

Ha Mussolini százezer olasz életet feláldoz, ha Etiópiát el is tudná foglalni, nem nyer vele olyan kincset, mint amilyent a Grand Coulee megépítése ad ennek a szerencsés nemzetnek.

S mert mindezek felül az olcsó lőerők millióit is megkapjuk, utjába akart állni az emberi önzés ezeknek a nagyszerű terveknek. A profit-éhes tőke évtizedeken át tilalomfát állított a nagyszerű, a császárság-építő munka elé, mert a villany olcsóbb lesz, miután azt jóformán ingyen adja a bőkezű természet.

Szerencse, hogy a haladás útját nem lehet elállni, s egy pár év múlva ezek a munkálatok fel lesznek épülve.

E sorok írója szintén sajnálja, hogy e lap olvasói leginkább középkori és idősebb emberek, különben habozás nélkül azt ajánlaná, hogy alkalmas időben igyekezzenek mindenki ezekben az új császársá-

gokban jobb hazát keresni magának.

A Boulder Dam és a Grand Coulee az örök nyár és örök tavasz hazájába csábitanak bennünket, ahol a szűz és termékeny sivatag-terület ontani fogja a gazdagságot magából, s ahol az éghajlat nem ellensége az embernek.

A TVA szintén enyhébb éghajlat alatt fekszik, mint a keleti államok, s az élet ott is kevésbé rideg az emberhez.

Eppen ezért, mi már nem fogjuk ezeknek a nagy új birodalmaknak a teljes fejlődését meglátni.

De az utánunk jövő nemzedék, a ma husz-huszonöt éves generáció százazei fogják áldani azt az előrelátást, amely ezeket a nagyszerű területeket meghódította a számukra.

Az Egyesült Államok népe egyszer kiveti az élelmiszer "tultermelésének" a butaságát a fejéből.

Ez a nemzet egyszer megtalálja a termelt javak helyes elosztását, amikor majd a városok vézna és sápadt gyermekei nem fognak hiányt szenvedni élelemben, husban, zöldségben és gyümölcsben; miközben az élelmet a kormány kénytelen megsemmisíteni, hogy biztos legyen a termelők profitja.

És ha eljön az az idő, amikor mindenkinek jut elegendő élelem mindenből, szükség is lesz ezekre az új területekre, amelyek a népek millióit képesek zöldséggel és gyümölcscsel ellátni.

A Boulder Dam és a Grand Coulee öntöző csatornái nyomán olyan gazdag és olyan hatalmas területek nyílnak meg a nemzet számára, amelyeken husz millió ember elég élelmet talál magának.

A TVA nyomán olyan ipari lehetőségek jutnak egy sovány és elhanyagolt, tönkre rabolt vidékre, amelyek abból gazdag ipari császárságot csinálnak.

Ez az igazi hódítás, erre lehet büszke a nemzet joggal, s ennek lehet igazán örülnünk. Mert ezekhez a hódításokhoz nem géppuskákat, hanem emberi agyvelőt és emberi munkát használnak.

Vannak még ilyen meghódítatlan területei a nemzetnek, s idővel bizonyára azokra is fognak gondolni.

Florida végtelen gazdagsága, kimeríthetetlen kincses bányája le lesz egyszer csapolva, s akkor az az állam ötven millió embert láthat el könnyedséggel kenyérrel.

Texas hatalmas rónáira

HATSZÁZÖTVENEZER EMBER

kapott alkalmazást a közmunkáknál a mult héten és a hét végével összesen egy millió és százötvenezeren voltak ilyen munkában.

Ha az elnök a korábbi ígretét beváltja és a program nem fog hajótörést szenvedni, akkor a következő négy hétben még két millió ember talál munkát a szövetség által segélyezett közmunkákon.

Ez minden esetre örvendetes hír lenne, de ezekben a munkákban a szerencsés emberek nem sok örömet találhat.

Köztudomású, hogy a nap-számjuk nagyon kis összegben van megszabva s igazán kevés az emberi élethez.

Összesen talán 30 százalékkal kapnak átlag többet, akik dolgoznak, mint akik ténylegesen a welfare kenyérén tengődnek és ez a többlet nem elég ahhoz, hogy a mindennapi sovány kenyéren kívül egyébre is kerüljön.

EZ AZ OKA, HOGY SZTRÁJKOK

törték ki mindenfelé a mult héten s azok most már nem mindenütt a munkások vereségével végződnek.

Itt-ott bizonyos formákban felemelik a közmunkákon a napszámot és a munkálatoknak azon a részén, amelyet a belügyminiszterium alatt végeznek, ezentul a rendes munkabérek fogják fizetni. Viszont ezeken a munkákon kevesebb órát fognak az emberek dolgozni hetenként.

Ez a pénz természetesen azonnal bele jut a forgalomba, hiszen a nincstelenség mezteleire vannak rongyolva és négy-hat hét múlva lényeges javulást fog az üzlet képe mutatni.

Csak az a nagy kérdés, amire eddig senki nem tudott felelni, hogy a magán-vállalkozás képes lesz-e a fellendülés iramát ezután is tartani, mikor a négyezer milliós szövetségi pénz kimerül s a közmunkák újra megszűnnek.

AZT REMÉLIK, HOGY EZEK

a munkálatok, illetve a rendelkezésre álló pénzek eltartanak március elejéig, vagy derékig s a kormány azt hiszi, hogy akkorra az emberek nagyobb részét a magánvállalkozás felszívja.

Akik viszont pontosan figyelik, hogy ugyanazt a munka-mennyiséget mennyivel kevesebb ember végzi nap-nap után a gyárakban, attól félnek, hogy ez hiu reménység.

A januárban összeülő kongresszusnak éppen azért nagyon korán határozni kell majd, hogy milyen formában fognak a nincstelenekről tovább gondoskodni. Hogy bevezetik-e a végleges "dole" (készpénzsegély) rendszert, vagy további közmunkákra gondolnak.

Kétségtelen, hogy a nagytőkének és talán az átlagos adófizetőnek is jobban tetszenék egyszer fel fogják a rónák alatt elhúzódó nagy vízereket pumpálni, megtalálják azokat a többi "elfoglalatlan" területeket is, amelyekre eddig nem volt szüksége ennek a gazdag nemzetnek.

Az újságok — a villanytrusztek érdekein rágódva — nem veszik észre, hogy itt császárságokat csinálnak s az amerikai nép azért nem tudja, hogy miféle csudálatos lehetőségeket nyitnak meg lassan előttük.

a készpénz-segély, mint a közmunka, mert az kisebb pénzügyi teher lenne az országra. Viszont a nincstelen ember sokkal szívesebben dolgozna, minthogy hosszú időre, talán egy életre alamizsnára legyen szorítva. Az sem lehetetlen, hogy az a választások egy vitás pontját fogja képezni.

AZ ELNÖK ÉS A KÜLÜGYI

hivatal mindent megtettek, hogy a nemzet semlegességét biztosítsák. A munició kivételét megtiltották, ahogy azt a legújabb törvény meghagyta a kormánynak, de egyben figyelmeztették az amerikai kereskedelmet arra is, hogy a hadban álló nemzetekkel mindenki a saját felelősségére köt akármilyen üzletet.

Mint hogy a Népliga által elrendelt bojkott ugyanazon tárgyak olasz exportját tiltotta el, amelyek fel vannak sorolva az elnöki rendeletben, erős és jogos a gyanu, hogy kormányunk szoros co-operációban áll Angliával, vagyis a Lígával.

Természetesen Amerika polgársága nem tűrte volna meg, hogy a kormány a Liga bojkottja után csatlakozzék a bojkotthoz, de rendben levőnek találják, hogy a Liga csatlakozott mi hozzánk.

Az amerikai kereskedelem, az exporterek egyesülete azonban már tiltakozik ez ellen az enyhe kivételi tilalom ellen is, és amennyiben Rooseveltt a tilalmat kiterjesztené a nyers-termékekre is — amelyekre szintén szüksége van a hadviselő államnak — a közvélemény azonnal megoszlaná a kérdésben.

A nagytőke utasítására a Hearst lapok máris megkezdtek az izgatást a bojkott ellen, illetve a kivételi tilalom kiterjesztése ellen s arra uszítanak bennünket, hogy ebben a kedvező pillanatban az olasz piacot biztosítsuk magunknak.

AZT NEM IRJÁK MEG

a Hearst újságok, hogy miféle hasznunk lenne olyan piacból, ahol fizetni nem tudnak és még kevésbé akarnak.

A háborús követeléseink négy ötöd részét elengedték az olaszoknak, mire a többinek a fizetését is megtagadták, mert "nem voltak képesek" fizetni. De képeseknek látszanak arra, hogy egy modern hadsereget fegyverbe állítsanak és háborúba küldjenek.

A mi hitünk és véleményünk az, hogy a háború nem tart sokáig, hogy a titkos egyezség régen készen van s hogy az egész Népliga-ügy komédia, de ha nem így lenne, akkor a bajunk a közel jövőben meggyűlik.

Mert az amerikai tőkés nem fog azzal törődni, hogy esetleg háborúba sodorja az országot s ha profit mutatkozik, akkor az elnök kivételi tilalmakat hiába fog kiadni.

ROOSEVELT VAKÁCIÓN

lévén, a politikában nem volt sok vagy lényeges újság a mult héten. A reakciós lapok azonban jónak látták neki esni az elnöknek, hogy ilyen válságos időkben távol van Washingtonból. Hogy mit jelentene, vagy mit segítene a jelenléte, azt elfelejtik megírni.

Miközben a demokraták pihiennek, a republikánusok annál erősebben dolgoznak és a sajtóiroda két irányú tevékenységet fejt ki most már.

Támadják természetesen az új dealt, minden egyes részle-

tében és "felépitik" azokat az embereket, akik esetleg republikánus elnökjelöltek lehetnek.

Ma már émelítő dajka-meséket olvashatunk pl. Landan kansasi kormányzó nagyságáról, okosságáról és jó szívről s a tőkés lapok különösen azt hangsúlyozzák, hogy az államának nincs adóssága. Elhallgatják azonban azt, hogy az utolsó tizenkét hónapban a szövetség kincstára egymásmillió dollárt volt kénytelen segélyre költeni a leginkább farmerek által lakott Kansasban.

KNOX LAPKIDÓNAK IS

kitűnő esélyei vannak, hogy a jelölést megkapja s ő különösen erősen tetszenék a nagytőkének. Ellene van az, hogy nagyon gazdag ember s a jelenlegi hangulatban azt fel lehetne ellene használni.

Amíg a republikánus sajtóirodák rajta vannak, hogy felépítsék ezt a két embert, addig mindent elkövetnek, hogy Borah-t félre tolják, Hoovert pedig egészen lehetetlenné tegyék a pártjában.

Különösen Hoovertól félnek, aki állítólag tele van bosszúval és személyes gyűlölettel Rooseveltt iránt s aki leginkább azért szeretné a jövőre megverni.

Természetesen magában a demokrata pártban is van bizonyos számú ellenzék s ezeknek a vezére Talmadge georgiai kormányzó szeretne lenni, aki az elnököt nap-nap után támadja.

Ma már a republikánusok nem invitálják az elégedetlen demokratákat közös pártba, mert azt hiszik, hogy így is van chance-jük a győzelemre.

NEM TITOK MÁR, HOGY

a nagytőke sok milliót fog áldozni, hogy Rooseveltt megverje, hiszen a republikánusok visszanyernék a kormányzást, nagyon gyorsan megkapnák ezt a pénzt kamatostól.

A tőkés alakulatok szárai működnek aktívan s e pillanatban például a legnagyobb tőkés alakulat, a U. S. Chamber of Commerce "szavaztatja" a tagságát, hogy alkalmat adjon nekik az új dealt ellen nyilatkozni.

Ez a hatalmas tőkés tábor négy kérdést intéz a tagsághoz, amelyeket érdemes minden embernek ismerni. Itt közzük ezt a négy kérdést: 1. Kiterjeszték-e a szövetség hatálmát az állami és lokális ügyekre? 2. Költekezzék-e a szövetségi kormány a bevételein felül? 3. Versenyezzen-e a kormány, mint munkaadó, a magánvállalatokkal? 4. A kongresszus által az elnöknek adott felhatalmazásnak legyen-e határa?

Természetes, hogy ezekre a kérdésekre az ország minden tőkése és minden vállalkozása harsogó nem-mel fog felelni, kivéve a negyedik kérdést, amire egyhangú igennel felelnek.

EZT AZTÁN MEGIRHATJÁK

ma már minden újságban, hogy az "üzlet" egyhangulag az új dealt ellen van, tehát az meg fog bujni a jövőre.

Akik szoktak néha egy-két percig gondolkodni, azok különösen fogják találni, hogy a kereskedelmi kamara, amelyben az "ipar kapitányai"-nak tisztelt tőkés-kalózok mind ott vannak, sok fontos dolgot elfelejtett szavazás alá bocsátani.

Jó lett volna például arra nézve is leszavaztatni a U. S.

Chamber of Commerce tagjait, hogy adjanak-e enni tovább is a nincsteléneknek, vagy befojtsák azokat a tengerbe.

És ha azt felelték volna, hogy a nincsteleneket legalább kenyérrel ellássák, talán nem azt kellett volna kérdezni, hogy a kormány többet költsön-e a bevételnél, hanem esetleg azt, hogy honnan vegye lát a kormány a pénzt a kenyérre?

Ez azonban olyan lényegtelen kérdés, hogy az amerikai tőkésektől igazán nem várhatjuk, hogy szavazzanak felette.

MOST EGYÉBKÉNT IZGATOTTAN

várják a Supreme Court döntéseit, amelyek sorra fogják venni az új dealt majdnem minden törvényt.

Elsőnek kerül valószínűleg sorra az AAA és nagyon érdekes lesz, ha azt alkotmányellenesnek találják.

A farmereknek tudvalevőleg ezer millió felüli összegeket fizettek ki idáig bónusban, amit nem lehet tőlük akkor sem visszavenni, ha a törvényt alkotmány-ellenesnek találják.

Mint hogy azonban ez esetben a fogyasztási adó megszünik, a nagytőkének ez az esetleges győzelme azt fogja eredményezni, hogy a kormány és a kongresszus kénytelenek lesznek az adót emelni. Ez az esetleges győzelem tehát drága lesz a tőkének.

A kormány maga is el van rá késztülve, hogy egy néhány törvényt a legfelső bíróságon kidobnak, ma azonban ettől már nem félnek.

Mert a republikánusok nagy handabandája dacára a polgárság nem idegenkedik tőle, hogy az alkotmányt módosítsák s minél több törvénynek áll a supreme court az utjába, annál előbb és annál alapsabban fog az történni.

AZ AMERICAN FEDERATION

of Labor konvencióján nem csak azt tudta meg a világ, hogy a szervezetnek ma sincs négy millió tagja, hanem azt is, hogy a tisztelt vezérkar nem is akar több tagot egyelőre.

Mint majdnem minden évben, úgy az idén is erős harc folyik a liberális elemek részéről, hogy a tömegtermelés munkásait ipari szervezetekbe tömörítsék, mert különben a munkások zöme a szervezetek kívül fog örökre maradni.

Hiába mutatnak azonban rá, hogy a szabó iparban és a széniparban az ipari szervezet milyen kitűnően bevált, a vezérek hallani sem akarnak erről a reformról.

Ók a szervezkedést azoknak

a kiváltságává akarják tenni, akiknek mesterségük van, akik tehát foglalkozás szerint csatlakozhatnak valamelyik szervezethez s örökre egy külön kiváltságos osztályt képezhetnek.

S bár nagy nyomásra kénytelenek voltak például az autóiparban ipari szervezetet csinálni, hét foglalkozási ágat ott is kivettek, akik külön mesterségek szerint vannak szervezve.

AZT ÁLLITJÁK A VEZÉREK,

hogy ha a napszámosság szervezését is megpróbálnák (akiket ők kedvesen mobnak, vagyis csöcseléknek neveznek), akkor sok kommunista kerülne a munkás szervezetekbe s azokat a kommunizmus teljesen átvénné a maga számára.

Természetesen ez ostobaság, hiszen mindössze harmincezer kommunista van ebben az országban, ellenben a munkásbárok urak szemében mindenki vörös, aki nem hajlandó velük egy huron pendülni.

Mint hogy az ipari szervezetek hívei egyre többen vannak s minthogy a Federation korrupt és reakciós masinája mindig oda áll reménységük útjába, könnyen el lehet képzelni, hogy a küzdelmet megújúnk és a Federationból ki-mennek.

Sok delegátus nyíltan fenyegetőzött, hogy amennyiben nem adnak rá alkalmat, hogy a munkások zömét a Federation-on belül szervezzék, kénytelenek lesznek egy más nagy szervezetet csinálni.

MINTHOGY LEWIS, A BANYÁSZOK

cárja, még nem akar az élére állni ennek a küzdelemnek, bár titokban ő a mozgatója, biztosra vehetjük, hogy a józan liberális elemek nem fognak célt érni.

És ha beváltanak a fenyegetést, hogy külön szervezetet próbálnak kiépíteni, annak csak örülni lehetne.

A mufka frontján egyébként nem volt nagyobb felfordulás a mult héten. A puhaszén bányászok sok helyen sztrájkoltak, mert a lehetetlen szerződéssel megelégedve nincsenek, de a szervezet masináriájával nem bírnak és ezek a helyi sztrájkok letörnek.

A bányász szervezetet alapszabályai ugyan elrendelik, hogy a szerződést referendum alá bocsássák, de ezt évek óta nem merik megtenni, mert a bányászok azt soha meg nem szavazták. Így voltaképpen az a helyzet, hogy Lewis nem vezére, hanem ura a négyszáz-ezer amerikai bányásznak.

(Folytatás az 5-ik oldalon)

THE KANAWHA VALLEY BANK

CHARLESTON, W. VA.

ALAPITVA 1867-BEN

A FEDERAL RESERVE SYSTEM TAGJA

Ez a hatalmas pénzüintézet 67 év óta szolgálja becsülettel ügyfelei érdekeit

Erezze magát biztonságban s helyezze el megtakarított pénzét az állam legerősebb bankjainak egyikében. E bankban elhelyezett betéteket a Szövetségi Kormány garantálja. A Külföldi osztálya teljes felelősség mellett utal át pénzeket a világ bármely részébe, akár dollárban, akár pedig más pénznemben.

HAJÓJEGYEK MINDEN VONALRA, HAZAI PERES ÉS PERENKIVÜLI ÜGYEK SZAKSZERŰ INTÉZÉSE. ÁLLAMI KOMPENZÁCIÓS ÜGYEK. BEN SZEMÉLYESEN KÖZBENJÁR

CSANÁDY PÉTER
Külföldi Osztályvezető.

AMERIKAI KÉSZPÉNZ DOLLÁROK

KIFIZETÉSE AZ ÓHAZÁBAN JÓTÁLLÁSSAL
PÉNZKÜLDEMÉNYEIT PONTOSAN ÉS GYORSAN
ELINTÉZZÜK POSTÁN VAGY SÜRGÖNYILEG
TÖBB MINT 30 ÉVE SZOLGÁLJA A MAGYARSÁGOT

THE HARBOR STATE BANK

ALAPITOTTA KISS EMIL
FOURTH AVENUE—9th STREET NEW YORK

HETI SZEMLE

(Folytatás a 4-ik oldalról)

A SZÁZ MEG SZÁZ KISEBB

nagyobb sztrájk közül vére fullasztották a múlt héten Kansas Cityben, a drajverok küzdelmét, ahol egy sztrájkoló munkást megölték. A szervezett munkásság feleletül egy napos sztrájkot rendelt el a városban.

Ha a szervezett munkások nem várnák meg, amíg a sztrájkolókat a sheriffek legyilkolják, hanem a jogos követelések mellett hajlandók lennének mindnyájan kimeni, akkor nemcsak hogy gyilkosság nem lenne, de a követeléseiket is megkapnák.

A toledoi autó-sztrájkot lokalizálták és részben elintézték, ahogy elintézték egy kis helyi jellegű sztrájkot Detroitban is, amely közvetve érintette az autó ipart.

Naponta esedékes a sztrájk a Csendes tenger kikötőiben s nem mentek még vissza a munkába a Gulf kikötőben sztrájkoló munkások.

TALÁN FONTOS KÖVETKEZMÉNYEI

lesznek azoknak a tárgyalásoknak, amelyeket Detroitban három kis független szervezet folytat egymással, mert ha a három szervezet egyesül, akkor az autó iparban a független szervezet biztosan kiépül.

A három szervezetnek közel harmincezer tagja lenne, több, mint a Federationhoz tartozó szervezetnek s mert köztük vannak az összes szerszámkészítők, minden esetre ez lenne az erősebb.

Az autó-munkások megcsömörlöttek a Federation szervezetétől, mikor Green rájuk erőszakolta a tisztviselőket, akiket a munkások nem választhattak és nem nagyon törtek magukat, hogy a szervezetbe menjenek.

Ha a független szervezetek egyesülnek, valószínű, hogy hamarosan felszívának magukba a kompánia junikat is, a melyek egyre több önállóság-gal látszanak rendelkezni.

NEM MUNKÁSMOZGALOM UGYAN

a chicao vidéki tejtermelők küzdelme, de a napilapok azt is sztrájkoknak nevezik és arról számolnak be nap-nap után, hogy mennyi vér folyik a tej-sztrájkban.

A múlt héten a picketelők ellen kirendelték Illinois miliciáját, de a sztrájk erre sem szűnt meg s ma elkeseredettebb a helyzet, mint a küzdelem kezdetén volt.

Eddig egy halottja és vagy negyven sebesültje van a harc-nak, amit a tejtermelők boldul nem a truszt ellen, hanem egymás ellen folytatnak.

A hentesek és mészárosok elleni bojkott-sztrájk a legtöbb helyen le van szerezve, mert a kommunisták mindenütt belefúrták magukat ezekbe a mozgalmakba és a többnyire ártatlan kiskereskedők ellen izgattak, mire a bíróságok mindenféle tiltó parancsokkal álltak a picketelők útjába.

A GAZDASÁGI VISZONYOK

lassan ugyan, de hétről hétre javulnak és egyre nagyobb az üzleti forgalom az országban.

A vasutak tizenkét százalékkal több tele kocsi huztak a múlt héten, mint az előzőn és tizenegy százalékkal többet, mint a múlt év ugyanezen hetében.

Hasonló boom van a villany használatban és emelkedő forgalomról számolnak be a department üzletek és a kiskereskedők.

Különösen fellendült az építkezés az ország egyes részeiben és azt hiszik, hogy a következő tizenkét hónapon keresztül állandó emelkedés lesz ebben az iparban.

Az építkezés természetesen munkát ad a nehéz iparnak, amely egyébként az autó-ipartól is nagy rendeléseket fog kapni a következő hetekben.

MA MÁR ATTÓL TARTANAK

a tőkecék, hogy hat hónap

mulva tényleges boom lesz az országban, mert a hitel-inflációt megállítani nem tudják.

A kormány által a forgalomban préselt ezermilliók hatása most kezd majd jelentkezni és a bankokban heverő óriási összegek végre kijutnak a forgalomba.

A nagytőke ezt azért sem akarja, mert akkor nem tudják útját állni, hogy Roosevelt meg ne válasszák, de egyébként attól is félnek, hogy egy új boomot újabb depresszió követne.

Ha az árakak nézzük, akkor minden esetre boomot kell várunk, mert azokat ismét emelték.

Bár a gyárosok csak a tavaszi ruhák árát emelték, a kiskereskedők és department üzletek nem vártak odáig és a téli ruhák árai legalább tizenöt-husz százalékkal magasabbak, mint a múlt évben.

ÚJRA FELTÜNÖEN SZAPORODIK

a bűnözők és bűnesetek száma s másfél év óta nem volt annyi gyilkossági és rablási hír a lapokban, mint az utolsó hetekben. Ez azt bizonyítja, hogy hiába javulnak a nagy vállalatok profit-tételei, a nyomor ma nagyobb, mint eddig volt s a reményvesztett ifjúság nem akar megalkudni az örökös welfare kenyérrel.

A nyomorúság azonban demoralizál mindenkit és a rablásokon kívül erősen megsza-porodtak azok a gyilkosságok is, amelyek közvetlen okait nem a rossz világban kell keresnünk.

A bűneseteken kívül a legtöbbet a sporttal foglalkoznak az újságok és még fel sem lélegzett az ember, hogy vége a base ballnak, máris jelentkezik a football örület a lapokban.

A CIVILIZÁCIÓ SZÉGYENE

például az, amit az egyetemeken csinálnak, ahol az előzőktől kezdve lefelé mindenki azon töri magát, hogy a legjobb football csapata legyen az iskolának.

A csapatokra tizezreket költenek s nem arról híres ma egy-egy tanítézet, hogy kitűnő tanári kara van, hanem arról, hogy jó a football teamje.

Azt tartják, hogy hiába lenne a világ legjobb tanári kara egy egyetemnek, s hiába kerülne ki a kezeik alól csupa tudósok, arról nem írnának az újságok, már pedig az egyetemeknek hirdetésre van szükségük. Mert annak adnak több pénzt a milliósok, amelyikről többet írnak az újságok.

Ohio kormányzója epés le-vélben ezt a múlt héten meg is jegyezte és talán ez az első eset, mikor józan emberek is egyet értenek az egyébként erősen reakciós és Klu-Klux-Klan hajlamokkal gyanúsított kormányzóval.

EURÓPÁBAN JÓL TUDJÁK,

hogy Anglia-Franciaország és Olaszország közt bizonyos titkos egyezség van, amelynek értelmében Mussolini kap egy pár győzelmet s azután — az előre megállapított feltételek mellett — békét köt s mégis tele van a kontinens izgalom-mal és rettegéssel.

Nem lehet ugyanis tudni, hogy a szikrákkal telt levegőben hol fog kirobbanni egy puskaporos hordó s jelenleg puskaporos hordót képez Európa minden zuga, hogy a Földközi tengert ne is említsük.

A Liga állásfoglalása is olyan komédia, amiről előre tudott mindenki s részben arra jó, hogy Olaszországot

kényszerítse az előre kötött egyezség betartására, részben arra, hogy a Ligát továbbra is együtt tartsa.

Azonkívül természetesen Anglia megnyerte színes alatt-valóinak a háláját, mikor ilyen erőlyesen sikra szállt Ethiopia érdekében.

MAGYARORSZÁG ES AUSTRIA

állásfoglalása sem volt olyan nagy meglepetés, ahogy azt az újságok állítják, mert tudnia kellett minden gondolkodó embernek, hogy a két állam nem fog szembe helyezkedni az egyetlen baráttal.

Mindkét államot egyenesen a győztes ántánt és az általuk kreált kis ántánt üzték Olaszország karjaiba s bar sajnálato-s, hogy Magyarország kénytelen volt Angliával szemben állást foglalni, nem lehetett egy táborban sem Franciaországgal, sem a kis ántántal Mussolini ellen, aki a revíziót mindig nyíltan követelte.

Különösen nem csatlakozhatott pedig Magyarország ezuttal azért a Ligához, mert hiszen itt éppen a jelenlegi határok örökös fenntartása mellett tüntetnek, már pedig Magyarország léte attól függ, hogy változzanak meg a határok.

Most azzal fenyegetőznek, hogy "nyomást" fognak gyakorolni a két országra, vagyis még ma sem akarnak józanul beszélni, hanem tovább is a "bully" politikát folytatják a győztes hatalmak.

TERMÉSZETES, HOGY A BOJKOTT

mitsem fog érni, ha az osztrák és magyar kormányok ahhoz nem járulnak, mert Németország és a két kis ország Olaszországot úgy fegyverekkel, mint élelmiszerekkel ellátják. S azt sem tudják meg akadályozni, hogy ez a három állam a többi államokban vásárolt holmit el ne adja az olasz kormányoknak.

Ha tényleg őszinte az európai hatalmak bojkott akciója, akkor kénytelenek lesznek azt kiterjeszteni Németországra, Ausztriára és Magyarországra is, ezt azonban még erősen meg fogják gondolni. Különösen megfontolják azért, mert hiszen maga a francia kormány sem hiva semmiféle bojkottnak.

Négy hét alatt minden esetre meglátjuk majd, hogy létezik-e az a bizonyos titkos megállapodás vagy sem, mert ha nincs ilyen megállapodás, akkor a bojkottnál nem fognak megállni, hanem azt erősebbre szervezik. Ami aztán általános európai háborúra vezethet.

ROSSZ NYELVEK AZT IS

egyre hangosabban beszélnek, amiről megemlékeztünk már egy pár szóban a múlt héten, hogy az angol kormányoknak még egy titkos, de rá nézve fontos célja van a háborus hangulat ébren tartásával.

Az angol arisztokrácia konzervatív parlamenti többsége nagyon jól tudja, hogy a jövő évre esedékes választáson a többséget és a kormányzást elveszti.

Most aztán állítólag a választást ki fogják írni novemberre, hogy a háborus hangulatban apelláljanak a szavazókhoz és arra kérjék azokat, hogy szavazatukkal "hagyják jóvá" a kormány olasz-ellenes politikáját.

És mert az angol munkáspárt uralomra jutása ezuttal tényleg a szocializmus kezdetét jelentené Angliában, el is lehet hinnünk, hogy a kormány még egy háborút is hajlandó kockáztatni, hogy a hatalmat öt további évre megtartsa.

MINDEZEKNEK A TERVEKNEK

az útjába állhat azonban az

a tény, hogy egy háboru mindig erősen bizonytalan vállalkozás, aminek a végét senki nem látja.

Ha az olaszok akadály nélkül mehetnek előre, akkor esetleg az előre megállapított volna nál nem lesznek hajlandók megállni. Ugyanez áll még nagyobb mértékben Ethiopiára, amelynek a királya jól tudja, hogy olasz győzelem esetén, még az előre korlátozott olasz győzelem esetén is, a függetlenségét Abyssinia elveszti.

Az is lehet, mint arra már rámutattunk, hogy bizonyos érdekek olyan incidenst csinálnak, amely a háborút magában Európában fogja kibombantani s ez esetben az általános, talán a világháborút nem lehet elkerülni. Meg van hát minden joga Európának az izgalomra és ennek megfelelően nem is csodálhatjuk, hogy lázasan fegyverkeznek, hogy titkos csapatmozdulatokat végeznek s hogy készen állnak minden államban a "meglepetésekre", amelyek esetleg vére borítják a világot.

Egyébként a Hactér hírei nem fontosak, mert döntő ütközetekre a sor hetekig nem fog kerülni.

GÖRÖGORSZÁGBAN A KORMÁNYT

a királypártiak magukhoz ragadták és nem várták meg népszavazást, amit ígértek, hanem kiküldtették a királyságot s ezentul a görög proletárok sokkal boldogabban fognak valószínűleg koplalni.

Az elűzött s most visszahívott király valószínűleg ragaszkodni fog a szavazáshoz és a kormány majd gondoskodni fog róla, hogy a nemzet úgynevezett nevében vonul-hasson haza a királyuk.

Bulgáriában a puccsot teljesen elfojtották s ide érkező hírek szerint Boris király állítólag teljesen ura ismét a helyzetnek.

LATIN AMERIKÁBAN

két kormány bukott meg a múlt héten, de komplikációktól sem Colómbiában, sem Peruban nem félnek.

Sokkal nyugtalanabb a helyzet ismét Mexicóban, ahol Sonora államban teljes az anarchia s a szövetség csapatai eddig rendet csinálni nem tudtak.

Sokan azt hiszik, hogy a jelenlegi elnök a helyét nem soká tarthatja s hogy különösen az elűzött és üldözött katolikus papság szívós küzdelme nemsokára lelőki a helyéről.

A pápa ugyan arra kérte a papságot, hogy ne avatkozzék a politikába, de a bujdosó papok, akik kénytelenek a katonák elől bujkálni, ezuttal nem respektálják a Vatikánból jövő parancsot.

A TÁVOL KELETEN NEHÉZ

felhők tornyosulnak és ma már biztosra vehetjük, hogy a fehér hatalmak marakodása Kinát teljesen Japán hatalomba bocsátja.

A kínai kormánnyal Japán tudatta, hogy azonnal gondoskodjék olyan kormányról, amely hajlandó Japánnal barátságosan "együttműködni", vagy a következményeket el kell Kinának viselni.

Kína erre a kormányt ki is cserélte s a múlt héten tizenöt japán hadihajó ment fel a Yangtzei vízen, hogy a nagyobb kínai városokat meg szállja.

Kína kénytelen volt az utolsó fontos állásban levő amerikai tanácsadókat és szaktudósokat is elbocsátani s ma már csak papirosan független Japántól.

A fehér hatalmak nem is látszanak törődni a dologgal, mert a jelenlegi helyzetben kép telenek lennének útját állni Japánnak.

Azzal már leszámoltak, hogy

Apróságok

amiket nem írnak meg, vagy csak röviden és kényszerből írnak meg az újságok.

A Roosevelten kampányban a republikánus párt erős agitációt folytat az elnök családja ellen. A déli államok a kínai piacról a fehér nemzetek teljesen ki lesznek szorítva, egyébként pedig csak Oroszországnak fontos, hogy Japán átveszi Kinában a hatalmat.

AUSTRÁLIA ANGLIA MELLE

állt a múlt héten a Ligában s ezzel dokumentálta a Brit nemzetek egységét. Nem tette azt még meg Canada kormánya, amely a választások előtt nem mer megkockáztatni ilyen fontos lépést, félve a politikai következményektől.

preacherjeit azzal izgatják, hogy az elnök két gyermeke elvált a házastársától és rög-tön megesküdték mással. Az asszonyokat azzal a mesével táplálják, hogy az elnök és a felesége nem élnek jól, mert Mrs. Roosevelten soha nincs otthon. Természetesen ezt a kampányt susogva (whispering) folytatják.

Az Industrial Workers of the World (IWO) tagjai minden évben magasabb rátát fizetnek. Amíg a többi magyar egyletekben egy tag mindig az után az életkor után fizeti a díjat, amikor beáll az egyetbe, a kommunista IWO-ban mindenkinek a tagságdíja minden évben emelkedik. Aki eléli mondjuk hetven-nyolcvan éves koráig, annak a tagságdíja tiz-tizenkét dollárra is felrug havonta.

LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA	
EGY ÉVRE	\$3.00
FÉL ÉVRE	\$1.50

A VERHOVAY SEGÉLY EGYLET 25-IK OSZTÁLYA
OKTÓBER HÓ 26-ÁN, SZOMBATON
délután 5 órai kezdettel tartja

MÁSODIK NAGY SZÜRETI BÁLJÁT
MT. HOPE, W. VA.-BAN AZ ARMORY HALLBAN

melyre a környék magyarságát ezuton is szeretettel meghívja a **RENDEZŐSÉG.**

A Zenét Szityai Pali Zenekara Szolgáltatja
Hűsítőkről és izletes lunch-ről gondoskodva van.

Belépti díj Férfiaknak (tax-el együtt) \$1.00
Belépti díj Nőknek 35c. (Tax-et mi fizetjük)

Aki egy kellemes estét akar eltölteni, okvetlenül jöjjön el barátaival együtt a 25-ik Verhovay fiók Október 26-án tartandó SZÜRETI BÁLJÁRA.

Tisztelettel a Rendezőség:
SZUCH IMRE BERNÁTH JÁNOS BALINT GYULA

MAGYAR REFORMÁTUS EGYHÁZ

MORGANTOWN, W. VA.
R. F. D. No. 4. 16. Harding Street

Lelkész: **BORSOS ISTVÁN**
537 Richwood Ave Telefon 1238-R

ISTENI TISZTELET minden vasárnap délelőtt 11 órakor.
Előtte 10 órakor vasárnapi iskola.

C. E. (JUNIOR) minden hó első és harmadik vasárnapján délután 3 órakor a lelkészlakon.

C. E. (SENIOR CLASS) minden hó második és negyedik vasárnap délután 3 órakor.

REFORMÁTUS NŐK EGYLETE gyűlése minden hó első vasárnap délután 4 órakor a lelkész lakáson.

SZT. IMRE RÓM. KATH. MAGYAR HITKÖZSÉG CONNELLSVILLE, PA.

PLÉBÁNOS: SZABÓ NÁNDOR
P. O. Box 496, Conneltsville, Pa.
Telephone: 98, Conneltsville, Pa.

OKTÓBERI ISTENTISZTELETEK SORRENDJE:

I. Vasárnap: Október 6. Rózsafüzér vasárnapja.
Reggel 9 órakor Brownsvillen kismise
Délelőtt 11 órakor Conneltsvillen kismise
Délután 3 órakor Masontownban litánia és szt. beszéd

II. Vasárnap: Október 13.
Aeggel 9 órakor Conneltsvillen kismise
Délelőtt 11 órakor Brownsvillen nagymise
Délután 1 órakor Daisytownban litánia és szt. beszéd

III. Vasárnap: Október 20.
Reggel 9 órakor Brownsvillen kismise
Délelőtt 11 órakor Conneltsvillen nagymise
Délután 3 órakor Masontownban litánia és szt. beszéd

IV. Vasárnap: Október 27. Krisztus király ünnepe.
Reggel 9 órakor Conneltsvillen kismise
Délelőtt 11 órakor Daisytownban nagymise
Délután 1 órakor Brownsvillen litánia és szt. beszéd

Az egész október folyamán minden szerdán és pénteken reggel 9 órakor családi misék Conneltsvillen Szűz Anyánk tiszteletére — alatta szt. Rózsafüzér.

Gyóntatás és keresztes minden mise előtt

Esketés szombat és vasárnap kivételével bármely nap szent misével.

Temetés vasárnap kivételével bármely nap szt. misével.

SOKAIG tűnődünk felette, alaposan megvittattuk a dolgot, hogy vajjon adjunk-e helyet lapunk hasábjain Gondos Sándor legújabb cikksorozatának. Pedig már a címe is érdekes, mert azt mondja:

HOGY Lehetünk GAZDAGOK?

Tudjuk azt, hogy réges olyan ember a föld kerekén, akit ez a kérdés ne érdekelne és tudjuk azt is, hogy éppen Gondos Sándor mesemondó jolla alá való ez a mindnyájunkat érdeklő kérdés. Ennek dacára haboztunk, hogy vajjon van-e jussunk arra, hogy a nagy titkot fejtegető cikksorozatot a nyilvánosság elé vigyük, mert hiszen mi lesz akkor velünk, ha ebből az írásból mindenki megtanulja azt, hogy lehetünk gazdag emberek? Akkor se jó, ha mint most, jóformán mindnyájan szegények vagyunk. Mi lesz akkor velünk, ha

MINDNYÁJAN GAZDAGOK

találunk lenni máról holnapra? Olyan ez, amit még sohase próbált a világ és ezzel a kásával könnyen megégethetjük a szánkat. Végül is úgy döntöttünk azonban, hogy nincs jussunk hozzá, hogy véka alá rejtsük a világosságot árasztó gyertyát és ezért előre jelezzük, hogy legközelebb meg fogjuk kezdeni lapunk hasábjain a

HOGY Lehetünk GAZDAGOK?

cikksorozatnak hétről-hétre való folytatólagos közlését, amelyre előre felhívjuk olvasóink figyelmét.

BÜN ÉS BÜNHÓDÉS

Id. Szalay Viktor csak afféle szürke főhadbiztos volt a hadseregben, aki jóformán nem is számított katonának. Ő nem is tartotta magát annak, aki pedig ismerte, az különösen nem.

— A, a Szalay bácsi? Az a drága jó ember? — szótkák volt mondani.

Nem emlékszem, hogy valaki is ki-mondta volna a nevét ilyen, vagy ehhez hasonló jelző nélkül. Az, hogy főhadbiztos, az talán csak a szolgálati rubrikában szerepelt.

Szalay bácsit mindenki szerette, de ő is szeretett mindenkit, legfőképpen a feleségét, no meg két gyönyörűséges fiát, Viktort és Miklóst.

Szalay néni nevezetesség volt a garnizon területén. Hozzájött mindenki a világon minden bajával. Csodálatos lel-kületű asszony volt. A hejehujázó tisztecskék alapjában véve ártatlan botrányait éppen úgy eligazította, mint a civakot lopó cigányét... mindenki megnyugvására.

Szalay néni szemefénye Viki volt, az ifju Viktor, a hadnagy, de rajongással szerette Miklóst is, aki csak tejfölösszáju zászólós volt abban az időben.

Szalay Viki, a hadnagy, becsülettel á-polta a Szalay név jó hírnevét. Igyekezett mindenben első lenni, kitüntetni magát. Ez lett a veszte.

Tavasszal a Tisza rendszerint erősen megárad. Akkoriban az áradás szédületes méreteket öltött, még közelébe is veszélyes volt menni, hát még lóháton be-leuszatni.

Viki hadnagy nem így gondolkodott. Amikor a borus nyáreleji napon a ki-öntött partok mentén csáklázó cigány-vajda csónaka felborult a három rajkó-val, Viki hadnagy, ki történetesen a gá-timunkák vezetésénél az utászosztag fel-ügyeletét látta el és a part közelében tar-tózkodott, a vízben csapkodó, sikító kis cigányok után rugtatott nevezetes Hóka lován.

Nyomába indult ugyan egy sereg utászkatona is, de bizony csak némi késle-kedéssel. Szalay Viktor hadnagy ur ak-kor mélyen bent járt a vízben a befelé uszó, csapkodó gyerek után.

Az ilyen eseményeknél a másodpercek évtizedekként hosszunk tűnnek fel, ilyenkor minden szempillantásnyi idő egy-egy életet vagy halált jelenthet. Szegény Szalay hadnagnak a halált jelentette.

Néhány másodpercig még hallatszott a gyerekiskoltozás, majd rövid gurgulyá-zás után elhalt a hang, de eltűnt a víz színéről Szalay Viki lóhátról kimagasló alakja is. Lovát a harmadik határban másnap találták meg.

Nekem jutott az a szomorú feladat, hogy Szalay hadbiztos urat tudósítsam a szomorú eseményről. Ez az ezredes ur egyenes parancsa volt, mivel én voltam a Szalay-fiúk legjobb barátja.

Arra még csak vállalkoztam, hogy Sza-lay bácsinak majd valahogyan megmon-

dom, de azt kereken kijelentettem, hogy Szalay nénihez nem vagyok hajlandó el-menni. Nem bántam én akkor, ha az ezre-des ur nyomban le is huzza rólam a mun-dért.

Szerencsémre a hadbiztos urat még az irodájában találtam.

Keserves pillanatok, sőt órák voltak azok.

Szalay bácsi, mint mindig, igen kedvesen fogadott. Alig tudtam a beszédet ko-molyabbra fordítani, végül elkezdtem be-szélni a katona hivatásáról, a katona-életéről, melynek felséges célja: a halál, az élet odaáldozása másokért. Szalay bácsi, a kedves jó ember, vitába szállt velem.

— Ne kísérsd az Istent! Fiam! — szólt. — Mit tudsz te ahhoz véges emberi eszeddel.

En pedig tovább bizonykodtam, hogy bizony mindnyájunk élete csak egy haj-szálon függ, különösen a katonáké. Még békében is. Addig-addig példálóztam, míg végül is egy órai viaskodás után kibök-tem:

— Én most még élek, él az ezredes ur is, Szalay bácsi is és Viki is, de... — és itt megakadtam.

Nem volt valami szerencsés mondat, de olyankor az ember idegrendszere, az agya végkép felmondja a szolgálatot. De Szalay bácsi nyugodt volt. Egy nagy karosszékből ült, tőlem vagy öt lépésnyire, én egy bőrfőthöz gubbasztottam. Erre a mondatra felállt, kiegyenesedett, szinte óriássá nőtt előttem az amugy is nagy ember, pár lépést tett, eléem jött, megállt előttem.

— Szóval, fiam, — kezdte hihetetlen nyugalommal — a Viktorról van szó... Meghalt, ugy-e?

Sokáig, amíg lassan, szinte tagolva beszélt, a szeme közé néztem. Így marad-tunk vagy egy másodpercig. De nem bir-tam soká a tekintetét, a fejem leesett a mellemre, ugy intettem, hogy igen.

Megmerevedett a csend körülöttünk. Szinte hallani véltem a magasan lógó petróleumlámpa kanócanak égését.

Nem tudom, mennyi idő mulhatott már így el, amikor megszólalt. Hangja már nem az előbbi volt, hanem valami mély-ről jövő, reszkető hang, hasonlatos a tá-voli orgonabugáshoz.

— Ki tud erről? — kérdezte.

— Az utászszázad, a kapitány ur és az ezredes ur. Még néhány alföldi napszám-os.

Felkelt. Felkötötte a kardját és oda-szólt nekem is.

— Gyere fiam! Átmegyünk az ezredes urhoz.

Az ezredes urat pedig röviden arra kérte, adja ki gyors paráncsban, hogy a fia haláláról a katonáknak nem szabad senkivel sem beszélniök, még maguk kö-zött sem... mert Istenem, mi lesz az ő feleségével, mi lesz ezzel a szerencsétlen anyával, ha megtudja, hogy daliás fia, a-ki még egy órával ezelőtt virul egészség-nek örvendett, nincs.

Az ezredes a legjobb barátja volt Sza-lay bácsinak, a kérést azonnal teljesi-tette.

Tíz perc múlva a szakaszok előtt kihir-detthék az ezredes ur parancsát, hogy a haláleset felől senki emberfia előtt emli-tést tenni a katonáknak nem szabad.

— Viktorkám, — mondta az ezredes, e-lőttünk ismeretlen melegséggel — de mi lesz a jelképes temetéssel, mint az ilyen-kor szokás?

Hosszu alkudozás után abban állapod-tak meg, hogy az ezred főállomáshelyén fogják megrendezni; egy-két napon be-lül pedig Szalay bácsi, meg természet-e-sen a felsége is, kiköltöznek valami köze-li tanyára. Szalay néni ugys elvágyik innen, mert gyenge szervezete sem a kis-város porát, sem a sok kocsiörgést nem bírja. Viktorról pedig azt fogja mondani, hogy sürgősen berendelték a főállomás helyére.

Szerencsés körülmények folytán a ha-zugságot könnyen hihetővé tudták tenni Szalay néni előtt.

Az ezredes már korán reggel megjelent a hadbiztos ur lakásán, közölte az előre megállapodott mesét. A látogatás során mindjárt szóbakerült a tanyai kiköltö-zés, amibe Szalay néni boldogan bele-egyezett...

A temetés napján délelőtt utrakelt Szalay néni a költözködést lebonyolító tréncoksi után, előzőleg azonban lelkére kötötte férjének, hogy a hátrahagyott kocsin lévő és Viktor tulajdonát képező ruhákat, egyéb holmikat szépen szállítsa el Viktor új lakására.

Különben is tanyai otthonunk be-rendezése után fel fogunk hozzá utazni, — mondta Szalay néni — berendezem a lakását. — Ugy-e, megint Vágóéknál fog lakni? Istenem, csak szabad volna a szobájuk, olyan jó helyen lakott ott a fiam.

Szalay néni elbucsozott a garnizon tiszteitől és a kocsi elrobogott vele.

Hallottam később, hogy Szalay néni mind hevesebben sürgette fia meglátoga-tását, azonban az ezredes, meg a feleségét féltő férj új mesét találtak ki és hivata-los papirba csomagolva juttatták el az a-nyához.

Viktort a hadügyminiszter külföldi tanulmányutra küldte. Most a velünk oly barátságos olasz hadsereg vendéglátá-sát élvezi és Milánóban tartózkodik? — mondta az ezredes két hét múlva Szalay néninek az ebédnél.

Szalay néni boldog volt. Később már kezdte követelni, hogy miért nem ír az a Viktor, az ebadt? De jól érzi magát idegenben, míg itthon az anyja, apja aggódik érte.

Az ezredes és Szalay bácsira új gon-dok háruultak: Levelet kell iratni Viktor nevében.

Az ezredes vállalta. Hála az írógép korának, a levél megírása nem volt pro-bléma, az aláírás is könnyen volt. Nem is volt baj ezzel sokáig, Szalay mama nem tudott meg soha semmit.

Nemsokára elkerültem onnan és később már csak hallottam, hogy mindössze két vagy három hónap telt így el, amikor is Szalay bácsi Miklós fiának parancsnoká-tól levelet kapott, hogy jöjjön azonnal fia állomáshelyére, mert Miklós néhány nap óta magas lázban fekszik. Bár a tisztí kórházban jó ápolásban részesül, de talán jobb lenne, ha hazavinnék a csa-ládi környezetbe.

Szalay bácsi, kezében a levéllel, mint az alvajáró, erre a hirre kövé me-revedett. Dében kapta meg a levelet és délután már ott volt Miklós fiánál, az ez-redessel együtt. Hiába!

Szalay Miklós zászlós tüdőgyulladás következtében három nap alatt meg-halt.

A temetés után már az uton elhatározták, hogy pedig Szalay mamának semmit sem szólnak, annál is inkább, mert a drága öregasszony is ágyynak esett. A szí-vével, azzal az áldott jó szívével volt baja, már a legkisebb zajra is összeráz-kódott. A legcsekélyebb felindulás pedig a halálát jelentette volna.

Azzal a mesével állítottak be a jó asz-szonyhoz, hogy Miklós is Olaszországba utazik, Viki mellé rendelték ki. Szalay néni még örült is a hírnek.

Szalay bácsi pedig két malomkő között öröklődött. Egy év múlva meglátogattam

őket. Az öreg ur szemmeláthatóan gyen-gült, vékony lett, de győzte a kegyes ha-zugságot. Mindig volt valami szép, ked-ves meséje az ő drága Lujzája számára.

— Látod, édes, mit irnak a fiuk? Ki-tűnően érzik magukat. Viki talán hama-rosan meg is házasodik. De ne aggódj, magyar leányt vesz el. Magyart.

— De olyan ritkán irnak, ez fáj ne-kem! — szólt Szalay néni.

— Ez fáj neked, édes Lujzám. Hát majd rászólok a fiukra. Fognak azok irni, akár minden héten is, csak szólj. A levélírást persze az ezredes in-tézte. Olaszországból pedig az egyik rokona adogatta fel a leveleket.

Talán tíz, vagy tizenkét évvel ezelőtti esett volt ez. Azóta új generáció váltott fel bennünket posztjainkon. Aki közü-lünk nem tudott a vezérkarba felvergődni, az levetette velem együtt a katonamundért. A régi bajtársak szétszot-tak a nagy embertömegben. Ki erre, ki arra kereste helyét a polgári társadalom-ban.

*

Az elmúlt esztendő Halottak napján kint jártam a városi temetőben. Ilyenkor az ember meglátogatja kedves halottait és körülnéz a temetőben, vajjon tavaly óta kik tértek meg az örök nyugalomra. Jártamban-kelttemben egy, szinte u-jonnan ácsolt, frissen festett keresztnél állottam meg. Rajta a felírás: Szalay Viktorné szül. Lampel Lujza.

Megilletődve nézegettem a jó Szalay néni sirhantjára. Elmondtam egy rö-p-ke Miatyánkot és éppen tovább akar-tam menni, amikor ismerős hang szöli-tott meg:

— Lám, kedves fiam, szép, hogy el-jöttél! — mondja Szalay bácsi, mert ő volt, teljes katonai diszben. — Szép, igazán szép. Én minden héten eljövök. Most itt lakom, mert azt tudod ugy-e, édes fiam, hogy szegény Lujzám halála után nyugdíjaztattam magam?

Kifelé igyekeztünk a temetőből. Szalay bácsi nyomban a fiáról kezdett beszélni!

— Látod-e, fiam, milyen jó áldott két jó lélek az a két fiu!...

Megálltam, ránéztem Szalay bácsira. Jól megnéztem. Nem láttam én rajt a zavarodottság legkisebb jelét sem. A vi-lág legtermészetesebb hangján folytatta: — Bizony! Minden héten pontosan megkapom tőlük a levelet. Kimerítő, pon-tos tudósítást küldenek. Nem hanyagol-ják el szegény apjukat.

Már nem néztem Szalay bácsira, csak bólongattam. Hébe-hőba feleltem csak valamit, nem tudtam belekapcsolódni a beszélgetésbe.

Szomoruan bucsuztam Szalay bácsitól. Szegény becsületes öreg. Tíz évig hazu-dozott és lám, a bűn nem maradt bűn-hódés nélkül... Most, amikor már nem kell hazudni senkinek, most önmagának hazudik, önmagát csalja... Szegény Sza-lay apó!

A ROMLÁS FELÉ

Mexicoban, Vera Cruz ál-lamban megtöltötták, hogy ka-tolikus papok misét mondja-nak, kereszteljenek, eskessenek és kiszolgálják az utolsó szent-séget.

Amelyik pap ilyesmit mégis elmerne követni, azt az állam ellenségének tekintik és szigo-ruan: fognak vele elbánni.

Mexico legtöbb államában korlátozták az egyházak sza-badságát és megszüabták, hogy a lakosság számához arányitva hány papnak szabad működni.

Ez sajnálatos, de érthető el-lenhatása volt annak a szeren-csétlen helyzetnek, hogy Mexi-coban évtizedeken át az egy-ház befolyása egészségtelenül nagy volt, ugy a politikában, mint a közéletben.

Értelemes emberek azt hitték, hogy az érthető reakció le fog szelidülni és a Rio Grand déli oldalán egy-két év alatt sza-bad lesz a vallásgyakorlat anél-kül, hogy az állam ügyei alá lennének rendelve az egyház-nak vagy a papságnak.

Vera Cruz kormányzójának az új rendeletéből azt látjuk, hogy ez nem így van és hogy még messzebbre mennek a tul-zásban.

S akármilyen alakine a véle-ménye a hitről és a vallásról, szá-got.

megállapíthatjuk, hogy szomo-ri napok várnak még a sze-rencsétlen mexicói nemzetre.

Az egyéni meggyőződés olyan elemi emberi jog, amit csak a hitlerék meg a stalinok pró-bálnak kiirtani belőlünk, vagyis az azok a diktátorok, akik meg-vannak többé-kevésbé hib-banva.

Mexico ezekkel a törvények-kel és rendeletekkel már nem az egyházat és nem a papságot sújtja, ami eredetileg célja lett volna a sok egyházellenes tör-vénynek, hanem a polgárök meggyőződését akarja korlá-tozni, amit nincs joga egy ál-lamnak meg megtenni.

Nem is okos dolog semilyen körülmények közt megtenni.

Még a legszigorubbán vett materialista felfogás is azt ajánlaná minden kormánynak, hogy vallások szabad gyakorlá-sát és egyházak szabad műkö-dését ne tiltsa, hiszen ezek az intézmények mindig a fenn-álló társadalmi rendet szolgál-ják, mindig oszlopai a rendnek és a törvénynek. Amire Mexico-nak lenne talán a legnagyobb szüksége.

A lelki stabilitás hiánya a rendet felbontja és feltétlenül a romlás felé visz minden or-megállapíthatjuk, hogy szomo-ri napok várnak még a sze-rencsétlen mexicói nemzetre.

Tartsák meg a reformátusok békéjét

A Perth Amboyban tartott református gyűlés eredmény nélkül ért véget.

A különböző denominációk keretei közt élő református testvérek nem voltak vele elő-re tisztában, hogy a teljes egység elé milyen akadályok gördülnek s azt remélték, hogy a közös, minden oldalon megnyilatkozott jószándék elég lesz egyesülési prog-ramnak.

Most aztán a csüggedés, a lemondás hangján beszélnek, s bár eddig nyíltan nem volt a szó kimondva, több helyen bizony azt érzik, hogy a "fegyverszünetet" is felmond-ták, mikor Perth Amboyból eredménytelenül távoztak.

Mindenki úgy hiszi, hogy az a bizonyos egyesítési bi-zottság egyáltalán nem lesz többé, legalább nem lesz ki-küldve, s míg egy csomó lel-kész állás nélkül van, az egyik csoport az óhazából papokat akar hozatni.

Amerikai magyar szempont-ból végzetes lenne, ha a bé-kesség megszűnne, s ha az egységre való törekvés elűlne.

A perth amboyi gyűlés nem azt mutatta, hogy lehetetlen az egység, csupán csak azt, hogy annak az előkészítése sokkal nagyobb és körülmé-

nyesebb munka, mint azt elő-ször képzelték.

Feltétlenül szükséges len-ne hát, hogy a bizottságot igenis kiküldjék, ha másért nem, legalább hogy annak a létezése és működése kösse össze a külön-külön táborban élő protestáns magyar testvé-reket.

S bármi lesz a sorsa az egyesülésnek, amely bizony a messze jövő zenéje, feltétlenül kívánatos és üdvös lenne, hogy legalább a jelenlegi hely-zet, a békesség maradjon meg közöttük.

Szükség van erre bizonyo-san első sorban a református hitéletnek, szüksége van rá az Egyesületnek, amely most akarja a nagy vonásokban való működését igazán fel-venni és szüksége van rá az amerikai magyar életnek.

Nyilvánvaló, hogyha az egyes csoportok nem fognak békében élni egymás mellett, ha már nem élhetnek egy-mással, akkor a Református Egyesület annak a levét na-gyon megissza.

Nyilvánvaló az is, hogy ha külön-külön és egymással far-kas-szemet nézve élnek majd a különböző csoportok, akkor hiába adnak újságot, ha a terv még meg nem halt —

mert az a lap nem jelenthet olyan erőt, amilyenre szüksé-g lenne az amerikai magyar életben.

Nem tudjuk, hogy mi je-lenleg a református papok szándéka, de ismerni véljük azt a hangulatot, amely az egyházak tagjait előnti és amely feltétlenül legalább az utolsó év békéjét kívánja a jövőre.

És higgye el a református papság, hogy a multtal szem-ben ez is volt olyan eredmény, amiért érdemes volt dolgozni, amit meg kellene beszélni, s amit nem lenne szabad fel-borítani, akármilyen csaló-dással távoztak Perth Amboy-ból.

A nem református magya-roknak nincs közük természe-tesen a dologhoz, de a jó aka-ratu emberek azok közt is azt hiszik, hogy a békesség sok olyan értéket adott máris az amerikai magyar életnek, amihez könnyelmű kezekkel nem lenne szabad nyulni.

Elsősorban a hitélet érde-kében, másodsorban az Egye-sület érdekében s végül álta-lános amerikai magyar szem-pontból kérünk mindenkit, hogy tartsák meg a refor-mátusok Clevelandban meg-épített békéjét.

TOWNSENDEL MÉG NEM VÉGEZTEK

Mikor Townsend doktort tavaly a congresszus bizottsá-ga kihallgatta és bohócot csi-náltak belőle, azt hitték, hogy ezt az embert és a kétszáz dolláros havi aggkori nyug-díjat végrelegesen kivégezték.

Ugy néz ki a dolog, hogy a politikusok erősen csalatkoz-tak.

Mióta Alberta tartomány-ban, Canadában a Social Credit pártja jutott kormány-zatra, akik minden felnőtt egyénnek havi 25 dollár állam hitelt ígérnek, a Townsend mozgalom futótűzként terjed nálunk is, különösen a Cana-dával határos északnyugati államokban.

Oregonban és Washington-ban az állami kormányzatot ebben a pillanatban állítólag megkapnák, ha ma lennének a választások, s onnan bizo-nyára befelé fog a mozgalom terjedni.

Canada népe nem hiszteri-kus és a többi tartományok-ban nem fogadják ellenséges szemekkel az albertai ujitást.

Sőt örülnek, hogy egy állam vállalkozik ilyen kísérletre.

Valószínű, hogy a kísérlet sikertelenül fog végződni.

Valószínű, hogy minden ilyen fantaszitikum összeomlik,

amikor a gyakorlatban meg-próbálják.

De mégis örülnünk kell, ha a Townsend-mozgalom a ma-ga kétszáz dolláros követelésé-vel erősül, mert az legalább egy egészséges aggkori nyug-díjintézményt fog kizsarolni a nincstelenek számára.

Ha Townsend és az ő szer-vezete nem fenyegette volna a congresszust, talán nem sza-vasták volna meg azt a hit-vény kis törvénykét sem, ami-vel most gondoskodni akar-nak az ellátatlan aggjaink-ról.

De félték a tömegnyomás-tól, a tömeghisztériájától és nem merték az elnök szegé-nyes javaslatát elgáncsolni. Ha a Townsend mozgalom megerősödne, ha a jövő évi választásokon itt-ott az egyes államok, sőt esetleg szövetség törvényhozásába is egy pár exponentt küldhetne, igyekez-nének az elégedetlen töme-gekkel megegyezni.

Nincs hát semmi veszteni valónk, ha ez a követelés erős visszhangra talál az ország-ban, mert megszoktuk már, hogyha a nagytőke kis újjá-nak a köröm feketéjét akar-juk megkapni a nincstelenek számára, akkor legalább is az egyik karját kell követelni.

KI TUD KIMARADNI?

Szeretnénk tudni: ki tud kimaradni abból a munkából, amely a magyar bányászok panaszaiknak keres meghallgatást Washingtonban?

Ki tud kimaradni, aki figyel, hogy miképpen állnak csatornába a legszegényebb bányászok, hogy miképpen jönnek segítségünkre azok, akik soha bányászok nem voltak. Sok megható levelet kaptunk a múlt héten, csak egyet-kettőt említünk közülük.

Tiszlovich András uniontowni testvérünk küldött egy pár sorral egy dollárt és tudatja benne, hogy heti hét dollár compensation-ból él a családdal, de nem maradhat ki abból a csoportból, amely ilyen lelkesen küzd, hogy jobb sorsa legyen a bányászoknak. Hát van-e egészséges ember, aki kihuzhatja magát ebből a dologból?

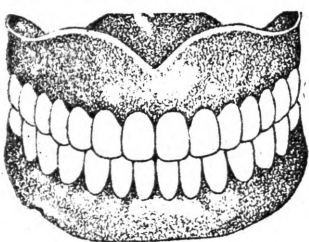
Káldor Kálmán, a St. Louis és vidéke szerkesztője nemcsak egy dollárt küld a leveleiben, hanem azt fogadja, hogy minden hónapban be fog küldeni egy dollárt.

Igy vélekednek a lobby felől, akik nem bányászok. Hát a bányászok akkor kihuznák magukat belőle? Németh Zoltán nem volt bányász az életben, de sietett velünk tudatni, hogy két dollárt beküld, mielőtt a pénzét kérjük. Körösfő János a színét sem látta talán bányának. De ahogy semmi magyar mozgalmából nem maradt még ki, ahol áldozni kellett, erre az ügyre is beküldi a maga három dollárját.

A legegyszerűbben írja meg a legnagyobb igazságot Somjai József henlawsoni testvérünk, aki azt mondja, hogy "rosszabb helyre is elköltünk egy dollárt". Hát ezen gondolkozzék mindenki. Aki soha rosszabb helyre nem tesz egy dollárt, az huzza ki magát ebből is. De aki egy dollárt elkölt rosszabb helyre is néha, az ne sajnálja erre a célra sem.

A múlt héten a következő készpénz érkezett a lobby céljaira:

Renton	
Deák Mihály	\$1.00
Red Dragon	
Lányi József	\$2.00
Kertész József	\$1.00
Kertész Károly	\$1.00
Kelemen Sándor	\$1.00
Lányi Antal	\$1.00
Gáll Lajos	\$0.50
Gyovay István	\$1.00
Mészáros István	\$2.00
Herga Ferenc	\$1.00
Kelemen János	\$0.50



Ne hagyja hogy a Pyorrhea

tönkös tegye az egészségét! Gyomor és mellfájás, izomfájdalmak, sőt szívai is gyakran keletkeznek a fogak és foghúsok betegségeiből.

DR. LOWRY PYORRHEA REMEDY

jótállással küldetk s visszaadja a pénzt, ha nem használ az orvosságot

Utánvétel küldjük, csak írjon érte két dollárt és a postaköltséget fizeti mikor az orvosságot megkapja s pár hét múlva tiszták és egészségesek a foghúsok. Emlékezzék erre: Ha az orvosság nem használ, visszaküldjük a pénzt

Ha fogai nem tiszta fényesek, Dr. Lowry's Tooth Bleach leviszi róluk a rákódot, dohányfüstöt és újra fényes fehér fogai lesznek. Egy egész évre való \$1.00. Írjon érte ma. Különösen dohányos embereknek nélkülözhetetlen!

DR. LOWRY'S DENTAL REMEDIES
3158 BIDDLE AVENUE
Wyandotte, Michigan

APRÓBB Bányász-SZTRÁJKOK MINDENFELÉ

A bányászok elégedetlenek a szerződéssel. - A tagságot nem engedik szavazni. - A dead-workot ingyen végeztetik, különösen a déli bányászokkal. - Kompánia juni lesz a United Mine Workers of America?

Október első két hetében legalább kétszáz helyen sztrájkoltak egy-két napot a bányászok.

Nincsenek megelégedve a szerződéssel, különösen azért, mert a dead work-ért nem akarnak megfizetni tisztességesen és arránéve ma sem tudják, hogy mi a szerződés.

Elvben a dead work árát tíz százalékkal kellene emelni, de különösen a déli szénmezőkön, West Virginiában, a köért sok helyen egyáltalán nem fizetnek és ha a semmihez még tíz százalékot hozzá csapnak, továbbra is semmi lesz belőle.

A kerületek tagságát nem engedik szavazni, ahol a bányászok sztrájkolnak, ott meg jelennek a tisztviselők, akiket inkább lehetne komisszáriusoknak nevezni és vissza terrorizálják a bányászokat a munkába. Sok helyen még büntetést is fizetnek a sztrájkért, vagyis valósággal úgy viselkednek, mintha kompánia juni lett volna a United Mine Workersból.

Ezen a héten már sehol nem sztrájkolnak tudomásunk szerint, mert a letört bányászok kénytelenek visszamenni a munkába, ha enni akarnak és így megmarad tovább a régi rendszer, amelyben a bányásztól még a panasz és a sztrájk jogát is elvették.

Ezekután csupán egyetlen reménysége marad a bányászoknak.

Újév után országos konvenciója lesz a UMW-nak, — ha csak azt is el nem sikasztja Lewis cár — és erre a konvencióra olyan delegátusokat küldjenek, akik a kerületi tisztviselők kinevezését megtiltják, akkor talán újra visszakerül a szervezet a tagságdíjat fizető bányászok tulajdonába. Ez esetben aztán úgy intézkedhetnek, ahogy akarnak.

Magyar bányászok járjanak el a lokál gyűlésekre és ezt a kérdést hónapról-hónapra hozzák fel a gyűlésen. És legyenek rajta, hogy felvilágosítsák azt az amerikai tagságot, a mely ma teljesen bele van örülve Lewisba.

Ha az újév utáni konvenció a bányászok nem bírják kivenni a szervezetet a basák kezéből, akkor a föld alatt dolgozó munkásnak nem érdemes tovább a UMW-ban maradni.

NYUGTÁZÁSOK

A múlt hét végén, a hét végéig a következő előfizetések érkeztek be lapunkhoz. Csúpan a pénz beküldőjének a nevét jelezzük és aki helyi képviselőinknél fizetett, annak a neve itt nem szerepel, mert a nyugtát már megkapta.

Deák Mihály, Renton; Kish András, Brady; Egerszegi Sámuel, McKeesport; Chászár Károly, Bondtown; Dobjai Mihály, Rysal; Elonka Mihály, Waterloo; Palkó Péter, Bartley; Szabó Sándor, Duquesne; Gyürke Mihály, Nettleton; Körösfő János, Alliance; Remár András, Warren; Mrs. J. Németh, Medina; Roncz Péter, Divernon; Orosz Kálmán, Kulpmont; Jerep Sándor, Jacobs Creek; Széchy Elek, Cleveland.

Hálás köszönet, testvérek.

AZ OROSZ SZÉN ELLEN

A keményszén vidéken petíciót köröznék, amelyet eddig tizenkétezeren irtak alá és a melyben azt kéri, hogy az orosz keményszénre két dollár helyett öt dollár vámot vessen a kormányunk.

Minthogy a behozott orosz keményszén nem tesz ki száz-ezer tonnát évente, többek közül a petíció körözése, mint amennyit elérnek vele, ha egyáltalán célt érnek.

A petíció gyűjtésére Lewis egy utazó auditort alkalmazott, mert postán úgy látszik nem lehet a lokálokat elérni.

FINOM BANYA

Az illinoisi Sangamon No. 2 bányából a múlt héten négy embert vittek a kórházba, akik a black damp-tól rosszul lettek. — Tudomásunk szerint a bánya-inspektor azóta még nem tartott vizsgálatot a bányában.

Mindenkinek. Mindenhol. Ne térjen ki senki a lobby elől, mert mindannyian juthatunk olyan helyzetbe, hogy segítség-re van szükségünk. Kihez megy azután panaszkodni, aki most kihuzza magát a dologból?

MOST RENDELJE MEG A Bányász-LAP 1936 ÉVI NAPTÁRÁT.

BOOTLEG PER

POTTSVILLE, PA. Reuben Klawansky szén-yardjában a Philadelphia and Reading Coal and Iron Co. egy nagy szénhalmot lefoglaltatott, hogy azt a társaság területéről lopták a bootleg bányászok, tehát Klawansky lopott holmit vásárolt.

A szénkereskedő a társaságot háromezerkétszáz dollárra perelte s a bányászok a tárgyaláson azt vallották, hogy a szénen nem a fenti társaság szénföldjéből bányásztak. De nem tudták bemutatni, hogy a szénen honnan vette Klawansky. A bíró nem hozott még döntést a perben.

A BETHLEHEMÉK MEGEGYEZTEK

A Bethlehem Steel tulajdonát képező Bethlehem bányák nevében egyezséget kötöttek a United Mine Workers-al, a melynek értelmében a szervezet nem ismerik el, de az új skálát meg fogják fizetni.

A Rosedale és Alfred bányákat megnyitották és a sztrájkoló bányászok visszamentek a munkába. Ez az egyezség vonatkozik Heilwoodra is, de azt a bányát még nem nyitották meg.

GYÁSZJELENTÉS

Mély fájdalomtól megtört szívvel jelentjük, hogy a hűséges hitvestárs és szerető anyja

TÓTH JÁNOSNÉ
sz. **HORVÁTH BORBALA**
e hó 3-án életének 66-ik évében elköltözött az élők sorából.

S köszönetünket fejezzük ki mindazoknak a rokonoknak, barátoknak és ismerősöknek, kik temetésén szívesek voltak megjelenni.

TÓTH JÁNOS
férje.
Nettleton, Pa.

TÓTH IMRE
TÓTH FERENC
gyermekai.

KIS ISTVÁN
unoka-öccse
és a családok.

Elhallgatott Igazságok

amikről a napilapok vagy nem írnak vagy nagyon keveset írnak

Pennsylvania multimilliomos polgárai megtámadták az állam új adórendszerét, mert nem egyforma jövedelmi adót vetett ki milliómosra és munkásra.

Reed volt szenátor az ügyvédjük, aki beadványában azt állítja, hogy a fokozatos adóztatást csak "demagógok" akarják. Az államban a jövedelmi adó 2 százaléknál kezdődik és a legnagyobb jövedelemmel bíró polgárok mindössze 8 százalékot fizetnek.

És az a Reed volt a szenátus republikánus oldalának a vezére, aki ezt igazatlannak és demagógnak találja.

A népliga nem Ethiopia függetlenségét védi, mert a fekete királyságot Mussolininak bizonyos megszorításokkal már oda kínálták.

Egyelőre Anglia biztonságáért fordult szembe az egész világ Olaszországgal, mert Anglia nem engedheti meg, hogy egy fehér hatalom a Nilus vitzenél a lábát megvesse.

A Nilus vize uralja Egyiptomot és uralja az Indiába vezető utat, amely az angol, illetve a brit világbirodalom gerince.

Az American Labor Federation urai az egyesület alkotmányába akarják beírni, hogy kommunisták és "más radikálisok" ne lehessenek tisztviselők az AFL-ben.

Természetesen mindig ők maguk bírálják el, hogy kiket neveznek kommunistáknak és különösen "más radikálisoknak" és egész biztos lehet benne mindenki, hogy az ellenzék mindig mindig annak neveznek.

A mozi-ipar sokkal jobban megy, mint bármikor az utolsó tíz évben és jelenleg száztöven mozisínház van épülés alatt az országban. — Ugy látszik, hogy az ingyenkenyér mellé csak cirksuz kell az amerikai polgárnak és azzal a "forradalom" sorsa el van intézve.

A world series-re tíz millió dolláron felül költöttek olyan emberek, akiknek van pénzük. Voltak napok, mikor egy hat dolláros jegyért adtak ötven dollárt is. S minthogy ötven dollárt csak jómódu ember tud egy jegyért fizetni, ugyanazok az emberek üvöltenek, hogy "pazarol!" a kormányunk, mert a miniszteleneket kenyérral ellátja.

A "State Council of Churches", a "State Sunday School Association", a farmerekből álló "State Grange", a "Lords Day Alliance", a "Sabbath Association", a Women's Christian Temperance Union", az "Anti-Saloon League", a "Dry League" és a "Christian Endeavor Union" szövetkeztek egymással és megalakították a "National Reform Association" abból a célból, hogy Pennsylvania államban a mozik vasárnapi kinyitását meggátolják.

Sőt állítólag most már azt is felvetik a programba, hogy ezt a mozgalmat az egész nemzetre ki fogják terjeszteni. — És még megérjük, hogy az ország népét vasárnap ezek a kis, de szervezett csoportok csak-ugyan kizárják a mozikból.

Az AFL konvencióján erős harcot folytattak, hogy alkítsák meg ebben az országban a munkáspártot. De a tizenkét-tizenöt ezer dolláros évi fizetéssel javadalmazott kapitalista vezérek utját állták ennek a programnak.

Uniontownban még ma is mutogatják — beléptidj mellett — azt a kéményt, amin állítólag megjelent Krisztus alakja. Naponta hirdetik a lapokban, mint akármilyen más

mutatványt, sőt most már azt hirdetik, hogy egy másik szentkép is "alakulóban van" az eredeti helyéről eltávolított kéményen.

Minthogy Jézus Krisztus életében nem sokat törődött a földi javakkal, kétezer évvel a halála után pénzért mutogatják a "szentképet".

Olaszország legnagyobb hadibevásárlása idáig lovakkól és mulákból állott ebben az országban. A kiviteli tilalom egyelőre csak fegyverekre, löszerekre és repülőgépekre lett kiadva és így a legszegényesebb dolgokkal Mussolinik egyelőre továbbra is ellátjuk.

Az American Federation of Labor konvencióján esténként tizenkét-tizenöt "kis konvenció" volt folyamatosan, a melyeken külön csoportok tanácskoztak.

Green és az alvezérei nem "kis konvenciókat" tartottak, hanem "póker gémeke" hívták meg azokat az embereket, akiket meg akartak főzni és így nem sértődött meg az, akit a póker géméből kihagytak. Póker soha nem játszottak, ellenben a tanácskozások mindig a reggeli óráig tartottak.

St. Louis polgársága megfogadta, hogy többet oda az American Legion konvencióját nem hívják. A tegnap hósei olyan részeket voltak, hogy nem bírtak velük.

Sokan a villanyos sineire ültek és a kocsi hiába csengettek; sokan a járókelőket molesztálták és egy csomó közülük azzal mulatott, hogy a hotelszobákból vízzel telt papírcsókát dobáltak a járókelők fejére.

A hotelok berendezéseit meg rongálták és úgy viselkedtek, mint a vadállatok.

Természetesen nem volt részeg éppen mindenki, de a konvencióból többé St. Louis városa nem kér. — Nem szabad elfelejteni, hogy a légio tagjai átlagban a negyven évet elérték.

LOGANVIDÉKI ELŐFIZETŐK

Tárkányi Pista a Magyar Bányászlapot minden tekintetben képviseli.

Tessék nála megújítani az előfizetést és a naptárért fizetni.

MULATSÁGOK NAPTÁRA

A Verhovay Segély Egylet 354-ik osztálya fennállásának évfordulóján nagyszabású jubileumi bált rendez szombaton, október 26-án este Loganban a Colonial Hotel tancstermében, melyre egy a helybeli, mint a környékbeli magyarságot ezuton is tisztelettel meghívja. Nagyszerű magyar zene. Kitiűnő italok és ételek. Belépti díj férfiaknak 75 cent, nőknek 25 cent az adóval együtt.

KI SEGÍTENE EGY SZEGÉNY APÁN?

Kilenc éves, Amerikában született fiamat szeretném kihozatni Csehszlovákiából, nagyon kérem hát azokat a honfitársakat, akik oda látogatóba mennek, szíveskedjenek nekem írni, hogy kihoznák-e a fiamat magukkal. Szívesen megfizetném az illető fáradságát és költségét és nagyon hálás lennék. Tessék a Bányász-laphoz írni, ahonnan a levelet nekem továbbítják.

KEPVISELOINK

WEST VIRGINIA
Dobos István, Kimball, W. Va.
Domokos Mózes, Prenter, W. Va.
Kiss Antal, Clarksburg, Dawmont, Wendel, Meadow Brook, W. Va.
Kish András, Brady, Boeth Everettsville, Rivesville, Lowesvilles, National, W. Va.
Kocsel György, Chattoay, W. Va.
Kreizler István, Morgantown és vidéke
Lányi József, Red Dragon, W. Va.
Lázár László, Elbert, Filbert, Gary, Thorpe, W. Va.

Magyar András, Skelton, W. Va.
Margóczy Imre, Lundale, W. Va.
Molner János, McMecheen, W. Va.
Opoczki György, Lobata, W. Va.
Paul István, Jenkins Jones, W. Va.
Pongrácz József, Nellis, W. Va.
Sitku István, Williamson, W. Va.
Veszprémi Sándor és Dániel, Logan megye egész területére.

PENNSYLVANIA
Szanyi János, Brownsville, Pa.
Julius Bakos, La Belle, Pa.
Barcsi János, Lemont Furnace, Pa.
Blizman Béla, Springdale, Cheswick, aus, Glo, Pa.

Bódis Géza, Yatesboro, Pa.
Reznayk József, Rossiter, Pa.
Csányi József, Kent, Cluna, Pa.
Csatáry Ferenc, Bainford, Pa.
Csonkás István, Heilwood, Pa.
Darnay József, Fredericktown, Pa.
Eperjessy István, Johnstown, Pa.
Géczy Sándor, McAdoo, Pa.
Fekete József, Kingston, Pa.
Gara Béla, Uniontown, Pa.
Gyürke Mihály, Nanty Glo és Nettleton, Pa.

Ifj. Hadar Béni, McKeesport, Pa.
Hajdu János, Pricedale, Pa.
Király György, Russellton, Pa.
Lukács János, Gallitzin, Pa.
Mészár Sándor, New-Salem, Pa.
Mikus István, Greensboro, Pa.
Molnár András, Van Meter, Pa.
Nagy József, Marshall, Pa.
Orosz Bertalan, Richesville, Pa.
Orosz Kálmán, Kulpmont, Mt. Carmel, Shamokin, Keiser, Pa.
Sebestyén Vince, Lucerne Mines, Pa.
Spos Gyula, Homer City, Pa.
Sütő János, Windber, Pa.
Szabó János, Farrell, Sharpsville, Sharon, Mercer, W. Middlesex, Pa.
Szigyártó Imre, Storyestown, Pa. és az állam egész területén.
Takács János, Vintondale, Pa.
Varga István, Latrobe, Pa.
Toczky Mihály, Scadp Level, Pa.

OHIO
Érsek József, Adena, Ohio
Bolyki János, Toledo, O.
Péterty Lajos, Columbus, O.
Pásztor János, Tiltonville és vidéke.
Kovács János, St. Clairsville, O.
Kovács Ferenc, Murray City, O.
Molnár József, Glouster, O.
Rezes János, Corning, O.
Széchy Elek, Hunstburg, Ohio és vidéke.
Rimár András, Warren, O.
Tótyán Pál, Maynard, O.

ILLINOIS
Árval András, Zeigler, Ill.
Fűrjes Ágoston, Orient, Ill.
Gáll Lajos, Harrisburg, Ill.
Németh Ferenc, Springfield, Ill.
Ontko István, Edwardsville, Ill.
Ronca Péter, Divernon, Ill.
Soltesz Pál, Buckner, Ill.
Tóbiás János, Valler, Ill.

NEW YORK
Mihályi Zoltán, Glenfield, N. Y.
KENTUCKY
Kabai János, Majestic, Ky.
Tárkányi Gábor, Beauty, Ky.
Kish Dénes, Lynch, Ky.

NEW JERSEY
Paul András, Carteret, N. J.
Dzsapán Mihály, 94 Bulaski Ave, Carteret, N. J.

APRÓ HIRDETÉSEK

MUNKAAIKALOM
NÖTLEN Bányászok KERES-
TETNEK Killarney, W. Va.-ban. A
szén magassága 3/2 és 4 sukk.

10 FONT ÉRETT
leveles dohány, 15 csavart \$2.00
dohány és egy pipa
Mikor megkapja, a postán fizeti ki
HICKORY RIDGE FARM
Dept. M-8 Fulton, Ky.

TÁRSAT KERESÉK
söröcsarnokhoz és tancsteremhez. Nekem van öt szobás kitűnő házam és egy nagy, söröcsarnoknak és tancsteremnek alkalmas helyiségem, jó bánya városban, a New River szénmezőkön s ha társulnánk valakivel, akinek van valamennyi pénze, kitűnő üzletet lehetne belőle csinálni. Én magam vagyok s szívesen társul vennék akár családok, akár magános férfiak, vagy egy magános középkorú nő.

Ajánlatokat tessék "Söröcsarnok" jellegűre a Magyar Bányász-laphoz küldeni, ahonnan továbbítják azt a címre.